С АПР 1992

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 56 (7. 998) ◆ 1992 йил ◆ 20 март, жума ◆ Нархи 1 сўм

Илоҳи, ҳар кунинг Наврўз бўлсин,
Ҳамиша толеинг фируз бўлсин!
ОГАҲИЙ.

АЙЁМИНГИЗ МУБОРАК!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМИНИНГ ПОЙТАХТ МЕҲНАТКАШЛАРИГА, БАРЧА АҲОЛИСИГА НАВРЎЗ ХАЛҚ БАЙРАМИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

ТАБРИГИ

АЗИЗ ҳамшаҳарлар!

Халқимиз асрлар давомида эъзозлаб келган Наврўз байрами эшик қоқмоқда. У Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгандан сўнг илк бор тантана қилинаётганлиги учун айниқса қувончли ва шукуҳлидир.

Умумхалқ байрами сифатида нишонланаётган Наврўз элимизда инсоний қадриятларни янада камол топтириш, ўз-ўзига ишонч руҳи ва миллий ғурурни мустаҳкамлаш, дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик, меҳр-шафқатни улуғлаш, маданий ва тарихий анъаналарни давом эттириш олийжаноб мақсадларига хизмат қилмоқда.

Тошкентликлар Янги кун, яшариш шодиёнасини бунёдкорлик меҳнати билан кутиб олаётирлар. Наврўз арафасида шаҳарда янги уй-жойлар, шифохоналар, мактаблар, боғчалар, маданий-маиший иншоотлар қад ростлади. Бу байрамга бағишланиб 14 март куни ўтказилган хайрия ҳашари Ўзбекистон Республикаси пойтахти кўркига-кўрк, чиройига-чирой қўшди. Меҳнат жамоалари томонидан ҳашарда ишлаб топилиб, Наврўз жамғармасига ўтказилган маблағлар қариялар, болалар, беморлар, ногиронлар учун меҳр-шафқат хайриялари ўтказишга сарфланади.

Муҳтарам отахон ва онахонлар, ака-укалар, опа-сингиллар!

Қадрли тошкентликлар!

Сизларни халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва шахсан ўз номимиздан қутлуғ ва ёркин шодиёна — Наврўз халқ байрами билан чин қалбдан самимий муборакбод этаман. Бугунги иқтисодий тангликдан тезроқ чиқиб, мустақил Ўзбекистонимизни гуллаб-яшнатиш йўлидаги ҳалол ва фидокорона меҳнатингизда катта муваффақиятлар тилайман. Юртимизда тинчлик, ҳар бир хонадонда осойишталик ва тотувлик, бахт-саодат, барака қарор топсин.

Айёмингиз муборак бўлсин!

Тошкент шаҳар Ҳокими
А. ФОЗИЛБЕКОВ.
1992 йил 20 март.

НАШИДА

(«ДЕВОНИ ЛУҒАТИТ ТУРК» ЙЎСИНИДА)

Куннинг кўрки очилди,
Қиш қўсқиси ечилди,
Мушку анбар сочилди,
Ғамлар сочин юлишур.

Қор йиғлаб, зоғ мунгланди,
Ҳаво бир оз тўнгланди,
Гулнинг иши ўнгланди,
Қиқир-қиқир кулишур.

Бани зот ҳол сўрашди,
Қаришқулни ўрашди,
Эрки учун курашди,
Елкага тўн илишур.

Булутнинг эси оғди,
Қут-барака ёғди,
Говмишни шов-шов соғди,
Сут-қатиқли бўлишур.

Аямажиз тисланди,
Ғижимлар текисланди,
Чумоли ер искаиди,
Дала кўксин тилишур.

Кakликлар какирлашди,
Кийиклар дикирлашди,
Сайёдлар фикрлашди,
Қарсоқ отиб шилишур.

Олакўзан олайди,
Кун узаб, тун торайди,
Отнинг тили қорайди,
Сайслар «ойбой» қилишур.

Боши очиқ ой чиқди,
Қирга сурув, той чиқди,
Купонли эт-мой чиқди,
Тувғон терлаб тиришур.

Бойчечак белдан бойланди,
Қозон-товоқ айланди,
Сумалак сим-сим қайнайди,
Карахт танлар керишур.

Туясандиқ ковланди,
Бисотдан кўз товланди,
Ўксук кўнгил овланди,
Роҳатбадан кийишур.

Қошлар ёйи эгилди,
Кўк барак тугилди,
Юз қиблага ўгилди,
Кўрмана йиғишур.

Табиат жевак тақди,
Келинсаломи ёқди,
Бибилар кифтин қоқди,
Иззат-нафсни билишур.

Қуш мажлиси қизиди,
Сайратмаси тизилди,
Қизилиштон эзилди,
Булбулга ғунча сунишур.

Товус пати ёйилди,
Чашмада бет чайилди,
Сирғасидан айилди,
Кўзгуга қўл солишур.

Иймонли жон тўзмайди,
Ёзлоғини бузмайди,
Ғафлат босган музлайди,
Эрлар бодпой минишур.

Патирлар чакичланди,
Отнонлар зичланди,
Қай нақшдан ишланди,
Ўпиб-ўпиб улашур.

Боди сабо уйғонди,
Дарёда мавж тўлғонди,
Тарк этишди қўрғонди,
Яйраб-яшнаб келишур.

Меҳмон-излом кутилди,
Бисмил деб тўрга ўтилди,
Гулдор чойнак тутилди,
Қанд-қурс, пашмак шимишур.

Пишган қимиз симрилди,
Қимрон ичган семирди,
Кўнакка қўноқ телмирди,
Камига узр сўрашур.

Наврўзни хўб сийлашди,
Бегимлашди, бийлашди,
Тупроқдан зар ийлашди,
Покдомонни суюшур.

Саид Аҳмад яшарди,
Ажинларин яширди,
Дард хушламас ҳашарни,
Пирила қўл беришур.

Олтин бешик тилайди,
Она бола белайди,
Султон гапни элайди,
Эл шукрига эришур.

Султон АКБАРИЙ.

ЧИН ҚАЛБДАН

Майкл МОЗЕР,
Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистон Республикасидаги муваққат ишлар вакили:

— ЭЛЧИХОНАМИЗ вакиллари Наврўз халқ байрами нишонланиши ҳақида шаҳрингиз аҳолиси билан бўлиб ўтган суҳбатлардан хабардорлар. Тошкентда Америка Қўшма Штатларининг элчихонаси очилиши маросимида ҳаммани яқинлашиб келаётган бу шодиёна билан қутладик.

Бизга айтишларича, Наврўз асрлар давомида энг ёркин ва қувончли байрам бўлиб келган. Баҳор, янгиланиш шодиёнаси бўлган Наврўз билан республика барча фуқароларини, шу жумладан «Тошкент оқшоми» муштарийларини ҳам чин қалбдан қутлайман. Мустақил Ўзбекистоннинг янгиланиши худди шу даврга тўғри келганлиги қувонарлидир. Наврўз янгиланаётган Ўзбекистонда илк бор нишонланмоқда. Республика халқи бу байрамга алоҳида эҳтиром кўрсатар экан. Кўрилаётган тайёргарлик, матбуот ва телевидениеда Наврўзнинг улуғланиши буни исботлаб турибди. Наврўз тушунчасида умуминсоний қадриятлар қарор топганлиги энг асосийсидир.

Ўйлайманки, элчихонамиз ходимлари бу халқ байрами билан яқиндан танишиш, унда бевосита иштирок этиш имкониятига эга бўладилар.

Энг эзгу тилакларимизни қабул этгайсиз. Наврўз байрамингиз билан!

** Янги нашрлар*

«ҚАДРИЯТ»НИНГ БИРИНЧИ СОНИ

БУГУН, улуғ Наврўз айёми арафасида Ўзбекистон халқ Академиясининг нашри — ижтимоий-маънавий рўзномаси бўлмиш «Қадрият»нинг биринчи сони унинг азиз муштарийлари қўлига бориб тегди. У кимларнингдир хоҳиширодаси билан эмас, айнан давр тақозоси ва миллий истиқболимиз зарурати туфайли юзага келди.

Рўзноманинг шу илк сони Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон халқ Академиясига йўллаган табрикномаси билан очилади. Ўзбекистон халқ Академиясининг президенти Турсунбой Рашидовнинг «Келажак — иқтидорлилар қўлида» мақоласи, машҳур кинорежиссёр Малик Қаюмовнинг «Рашидовдан ёмонлик кўрмадим» сарлавҳаси остидаги рўзнома бош муҳаррири Ислом Усмонов билан ўтказган мулоқоти, бир гуруҳ олимларнинг «Хусусий дорилфунун зарурми?» сарлавҳали баҳсталаб таклифи, журналист Тўлқин Ҳайитнинг «Эфталитми ё элталаб?..» мақоласи янги рўзноманинг муштарийларида сўзсиз қизиқиш уйғотади деган умиддамиз.

«Кимки Наврўз куни қувонса, фароғатда яшайди!» — Ҳозирча ҳар ойда бир марта чиқариладиган «Қадрият» саҳифасидаги ушбу сўзлар ҳар биримизга ёр бўлгай, рўзномада бундан буён чиқадиган мақолалар ҳам ҳаммамизга руҳий ҳордиқ, маънавий озиқ бергай!

Саид БОБОЕВ.

АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ЙЎЛОВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Шаҳар автомобиль транспорти йўловчиларига қулайлик яратиш мақсадида ва майда тангаларнинг етишмаётганлиги боисидан шу йилнинг 20 мартидан бошлаб автомобиль транспортида майда тангалар ўрнига 30 ва 40 тийинлик қийматга эга бўлган автобус талонларидан фойдаланиш йўлга қўйилади.

Тошкент шаҳар пассажир транспорти ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Кеча Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат раҳбарларининг кенгашида иштирок этиш учун Киевга жўнаб кетди. Украина пойтахтида бугун бўлиб ўтадиган ушбу кенгашда Ҳамдўстлик аъзолари ҳарбий, иқтисодий, чегара масалаларига оид 30 тадан кўпроқ масалани муҳокама этишлари мўлжалланяпти.

● Бугун республика матбуотида Ўзбекистон билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида имзоланган битим ва протоколлар эълон қилинди. Бу ҳужжатлар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Хитойга расмий ташрифи вақтида имзоланган эди.

● Туркиядан олинган инсонпарварлик ёрдами ҳисобидан республика вилоятларига 1200 тонна, шу жумладан 500 тоннадан кўпроқ ун, 390 тоннага яқин шакар, 100 тоннадан ортиқ гуруч ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари жўнатилди.

● Ўзбекистонда ЮНЕСКОнинг миллий комитетини ташкил этишга киришилди. Ўтган куни бу масалага бағишланган мажлисда комитетнинг низоми ва бошқа ҳужжатлар кўриб чиқилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Украина Президенти Леонид Кравчук тактик ядро қуролларини республика ҳудудидан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги яқинда баён этган нуқтаи назарини ўзгартирди. У ана шу турдаги барча қуроллар шу йилнинг 1 июлигача Украинадан олиб чиқиб кетилишини айтди.

● Бугун соат 0 ҳолатига кўра Озарбайжон билан Арманистон ўртасида ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим кучга кириши керак.

● Беларусь Олий Кенгаши шу йил 20 мартдан бошлаб ўз Қуролли кучларини ташкил этишга киришиши тўғрисида қарор қабул қилди.

● Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзовнинг Фармони билан республикада байрам қилинадиган саналар белгилаб қўйилди. Бу ерда анъанавий Янги йил, 8 март, Ғалаба куни билан бир қаторда Туркманистон Мустақиллиги куни, Хотира куни, ҳайит байрамлари ҳам дам олиш кунлари бўлади. Якшанба кунлари эса шеърият, бахшилар, ҳосил, туркман армуғони ва гилами байрамларини ўтказиш кўзда тутилган.

● 1991 йил август ойида давлат тўнтаришига уринишда айбланаётган собиқ СССРнинг собиқ Бош вазири Валентин Павлов вафот этган онасининг дафн маросимида қатнашиши учун бир соатга қамоқхонадан чиқарилди.

ХОРИЖДА

● НАТО ва Шарқий Европа мамлакатлари Бош штаблари бошлиқларининг биринчи учрашуви Брюсселда 10 апрелда бўлиб ўтади. Унда иштирок этиш учун Шимолий Атлантика Ҳамкорлик Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатларга, шу жумладан Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги аъзоларига ҳам таклифномалар юборилди.

● Америка Қўшма Штатлари Яқин Шарқ мамлакатларига қурол етказиб беришда биринчи ўринни эгаллаб турибди. 1991 йилнинг ўзида АҚШ бу минтақага 3 миллиард долларлик қурол-яроғ сотган.

** Биринчи саҳифадан сўз*

ТИЛАКЛАР ОЙИ

ТЕМИР қобирғали баланд иморатнинг тўққизинчи томидан бу саҳар тикилиб туриб, кўзим яйраб кетди: ғиштин иморатлар орасидаги дарахтзорда оппоқ бир алангани кўрдим. Бир тупгина олча гуллабди: бир қучоқ «оқ гулдаста» худди улкан ипак қурти бир боғ шувоққа пилла ўрагандай. Нозик, ҳарир. Толларнинг ечилаётган ғажимларини чимчилаб ўтаётган шабадалар ҳам олча атрофида болалардай айланишади. Эҳ-ҳе, осмон варракларга тўлиб кетибди-ку! Одамнинг юрағига сиғмаган қишлоғим Бўстонда, Хомработ адирликларида баҳор яшил кўйлакларини ҳилпиратиб кезиб юргандир.

Қизалоқлар дўппичаларини тўлдириб, ялпиз, жағ-жағ, откулоқ териб юришгандир? Баҳор томларнинг «қулоқ»ларига лолақизғалдоқлар тақиб кетгандир? Бўтана сувлар шарқираб, тозаланган ариқларда сайисхонадан югуриб чиққан тойчоқдай эркаланиб оқаётгандир?

Кайвони бувилар, донишманд кексалар майсаларни кўзларига суриб, омонлик-сомонлик, деб шукрона айтишаётгандир? Офтобрўяда ўлтириб олиб, улар бу ғанимат дунёда қилган эзгу ишларини бир-бир эслаб, йўлдан қийқиришиб ўтаётган болаларни дуо қилишиб, қишлоғимнинг зийнати бўлиб тургандирлар.

Эсимда: онам баҳорги тенг кунликда, Янги йил кирар кечаси ҳамма нарсани сувга тўлдирардилар. Пиёлаю косаю човгуму челаклар баҳорнинг сумалакдай сарғиш бўтана сувига тўлиб турарди. Бу кеча «қозон тўлди» бўлади, дердилар. Идиш-оёқлар тўла турса йил бўйи хонадондан файзу барака аримас экан. Ариқлар тўлиб оқар экан. Ҳосил мўл бўлар экан. Ризқу рўзимиз сероб бўлар экан. Дарҳақиқат, ўша Наврўз кунги яхши ниятларни оллоҳи таолло ижобат қилар экан. Баҳор серёғин, серўт бўларди. Мол-ҳолимизга ўлат доримасди. Ёзги пишиқчиликни эса айтмай қўя қолай. Зомича (ҳандалак)дан тортиб амири, бекзотию бўрикалла қовунларнинг ўткир ширасидан бола-бақранинг лаблари «бичилиб» кетарди.

Бирёқда арпазор, бир томонда буғдойзор, жўхоризор шовуллаб, қишлоқнинг ёрғучоқ ва тегирмонларини айлантириб турарди. У пайтларда ҳовлилардаги тутлар пилла учун қирқилмасди. Ёзнинг бошидаёқ қишлоқчани шинни ҳиди тутиб кетарди. Бир киши шинни пиширса, бутун қишлоқнинг оғзи тегарди. Тутмайиз қилганлар қанча. Қиши билан тутмайиз, шинни, ғўллин (туршак)дан еб, иссиқ жонимиз иситма кўрмай, баҳорга омон етиб олардик. Жўхорилар бош қайирганда эса ширинжўхорипоялар болаларнинг топиб олган эрмаги эди. Узум ва беҳи мадон (қазноқ)да олтиндай товланиб турарди. Ҳаммаси Наврўз куни «қозон тўлди» айёми сидқидил ирим билан қилинган яхши тилакнинг самараси эди.

У пайтларда шиорлар, чақириқ, даъватлар кам эди. Лекин одамлар ўзлари бирлашиб, аввало беваю сағирларнинг оғир ишларини бажариб, томларини суваб, эҳтиёжига ярар эдилар. Кўнгли яримларнинг ҳолидан хабар олардилар. Мозоратларнинг атрофларини обод қилиб, йўлларни тозалардилар. Бу табиий бир эҳтиёж Инсоннинг гўзалликка, эзгуликка бўлган бир ички интилиш нишонаси эди.

Онам ўтганларнинг ёдини алқаб, ис чиқарардилар. Аввало қатлама, сўнг бўғирсоқ пиширардилар. Ловия солиб ош дамлардилар.

Атторман, деганнинг бозори чаққон бўлиб кетарди. Сурнайчалар, лойҳуштаклар, турли-туман ипаклар, оқ-қизил сақичлар...

Унаштирилган қизларга наврўзлик юборишарди қудалар. Бир кийимлик шойи, саккизта патир, икки гардиш кунжутли ҳолва, сақич, чанқовуз; барчаси содда, ҳашамдан йироқ, лекин одамнинг қадрини улуғловчи хосиятли йўқлов.

Биз улоқчалардай кўчага чиқиб кетамиз. Жамалак «тутмайдиган» калта сочларимизга толбаргаклар тақамиз. Сочларимиз «ўсиб», товонимизга тушади. Бир қўлимизда лаъли товоқда бўғирсоқ. Иссиққина. Буғдой ундан қорилган, сут қўшилган. Озгина арпабодиён ҳиди анқийди. Уч бурчак қилиб кесиб, пахта мойига қовурилган.

Юмшоққина. Ҳовлима-ҳовли юриб, Наврўз билан қутлаймиз. Кейин киши бошига иккитадан қилиб, бўғирсоқ улашамиз. Ҳамсоялар бизни мақтаб, елкамизга қоқиб қўйишади: «Ўғлим бўлганда, ўзим келин қилардим».

Биз қиқирлаб куламиз.

Кейинги ҳовлига ўтиб [illegible]

— Келинглар, ўргилайлар, — деб Ахтам буви қарши оладилар. Юзлари ойдай, баланд бўйли холамизнинг ширин сўзларига маҳлиё бўлиб тикиламиз. Бизни бағриларига босиб, муччилайдилар. Гуркираб райҳон ҳиди келади.

Шундай қилиб, кун кеч бўлади. Қишлоқчанинг мўриларидан тутун чиқиб, пиёздоғ ҳиди таралади. Бу кеч эртароқ чироқлар ёқилади. Лампачироқ шуъласида мен хаёл суришни яхши кўраман... Милтираган чироқ ёғдусида жоним исийди. Унинг пилакларидан бир тутам шуъла тушиб, мени меҳру мурувват оламига олиб кетади...

Наврўзи олам! Болалигимни меҳру мурувват офтоби билан ёритган мўъжиза!

Бугун ўлкада карнай-сурнайлар чалиниб ўзлигини таниган эл сени Байрам қилмоқда! Бу Мустақиллик баҳорининг биринчи Нажот байрами. Ўзанини қум босган дарёларингни эслайман, айтаман: дарёларинг қуридию лекин сенинг ҳиммат дарёларинг суви пасайган эмас!

Булоқларнинг кўзлари битди, лекин кўнгил булоқларинг ҳамиша уйғоқ эди, элим! Бугун ўша битган булоқларнинг кўзи Ҳизр назари тушиб қайтадан шарқираб оқмоқда.

Куни кечагина Наманганда, Қорадарё бўйларида нафт дарёси отилиб чиқди. Бу бежиз эмас. Бу қийин-қистов танглик бир пайтида марҳаматли тангрининг суйган бандаларига беназир Инъоми!

Мустақил жумҳуриятнинг юпқа тортиб қолган рўзғорига барака кирганидир бул. Моҳи рамазонда, қутлуғ ойда бундай бойлик кони очилган экан, энди ўзбек халқи ҳеч қачон дард қолмайди. Қаддини яна баландроқ тиклайди. Наврўз айёмида, кекса момоларнинг, билгич оталарнинг йўриғини тутиб, яхши ниятлар тилайлик. Меҳнаткаш, меҳрибон, аёлманд Ўзбекистон қозонлари тўлсин ва аввало ўзига насиб этсин!

Энди унинг шоҳу гадосига, комил фарзандларига инсоф берсин.

Токи, бошлаган буюк ишларимиз, мустақиллик йўлидаги меҳнатларимиз баракотли бўлгай. Ғарибларнинг косаси оқарсин, мунглиғ ва хасталарнинг дардига шифо берсин!

Азиз набираларимизнинг ризқу рўзи мўл-кўл бўлсин. Она тилимизнинг қадрини тиклаш учун, катта рўзғор — қадим Ватанимизнинг камини бутлаш учун фаҳму фаросат, ақлу идрок, аҳиллик берсин! Йўқотганларимизни топайлик, боримизнинг баракасини берсин, деб тилайлик.

Моҳпора қизларнинг туши келсин ўнг,
Қўзилар туғилсин пешонаси дўнг,
Мислар кумуш бўлсин юртни севган сўнг,
Имон эвазингиз таборак бўлсин.
Аё, Наврўзингиз муборак бўлсин!
Борига — барака, деган элимга,
Меҳнат офтобида куйган элимга,
Майизни қирқ бўлиб еган элимга,
Дерман: ризқ-рўзингиз таборак бўлсин,
Халқим, Наврўзингиз муборак бўлсин!

Ойдин ҲОЖИЕВА.

Рўзнома саҳифаларида учрашув

ҲОКИМЛИК МАЖМУАСИ РАҲБАРИ БИЛАН МУЛОҚОТ

Капитал қурилиш, меъморсозлик ва шаҳар қурилиши, ободонлаштириш, уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлаш, шахсий иморатлар — ҳокимлик қурилиш-инвестиция мажмуасига кирувчи соҳалардир. Мажмуа раҳбари, Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари **Бурхон Қосимович АЛИЕВ** «Оқшом» муштарийларини рўзнома саҳифаларидаги навбатдаги мулоқотга таклиф этади.

Қурилиш-инвестиция мажмуаси ишига тааллуқли саволларингизни, шунингдек, янада муҳими — унинг фаолиятини яхшилаш юзасидан таклифларингиз, мулоҳазаларингиз, тавсияларингизни муҳарририятнинг 33-29-70 ва 32-53-79 телефонлари орқали 24 мартгача беришингиз мумкин. Хатларингизни эса 24 мартгача қуйидаги манзилгоҳга юборишингизни сўраймиз: 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32, «Тошкент оқшоми» рўзномаси муҳарририяти, «Ҳокимлик мажмуаси раҳбари билан мулоқот».

Савол ва таклифларингизни кутамиз.

Чаманлар сайриға келгинки фасли навбаҳор
ўлмиш,
Риёзи хулд янглиғ тоғу саҳро лолазор
ўлмиш.
МУНИС.

ТУН ВА КУН ТЕНГЛАШГАНДА

НАВРЎЗ (форс-тожикча — янги кун) Ўрта ва Яқин Шарқ халқларининг қадимги анъанавий янги йил байрамидир. Абу Райҳон Беруний ўзининг «Қонуни масъудий», «Китоб ат-тавҳим» («тушунтириш») ва «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» номли асарида Наврўз ва унинг Шарқ халқлари томонидан нишонланиши тасвири фикримизнинг далилидир. Астроном ва шоир Умар Хайём ҳам ўзининг «Наврўзнома» асарида халқимизнинг бу байрами ҳақида қимматли фикрлар келтирган.

Осмон экватори билан қанталнинг (қуёшнинг йиллик ҳаракати давомида қолдирган изи) кесишган нуқталаридан бири баҳорги тенг кунлик (кеча билан кундузнинг тенглашган вақти) нуқтаси ҳисобланади. Бу нуқтадан қуёш ҳар йили 21 мартда ўтади. Бундай кеча билан кундузнинг тенглашган вақти йил боши ҳисобланган. Шунинг учун 21 мартдан 21 апрелгача давом этадиган ойнинг номи Ҳамал деб юритилган.

Бошқа қатор халқлар сингари ўзбеклар ҳам бу кунни қадим замонлардан буён янги йилнинг бошланиши деб, қувонч билан қарши олганлар. Наврўз бошланишидан бир неча кун илгари унга тайёргарлик кўрилган. Наврўз олди барча ғам-ғусса унутилиб ҳамма хушчақчақ ва қувноқ бўлишга интилган. Наврўз байрамидан ўн-ўн беш кун илгари буғдой ундиришга қўйилган ва унинг ниш урган майсаларидан Наврўз байрами кунлари сумалак қилинган. Сумалак эса энг тансиқ, муқаддас овқат ҳисобланган.

Наврўз, айниқса, аёллар учун унутилмас байрам бўлиб, қизжувонлар сайилгоҳга зебузийнатларни тақиб, ясаниб боришган. У ерда алоҳида давра ташкил қилиб, ўз тенгқурлари билан гурунглашиб ўтиришган. Дутор чертиб, қўшиқ, лапарлар айтишиб, арғимчоқда учишган. Хуллас, байрамни ўйин-кулги хурсандчилик билан ўтказганлар.

Йигитлар ҳам алоҳида давра қуриб ўйин-кулги базми уюштириб, хонанда ва созандаларнинг дилрабо куй ва қўшиқларини тинглашган. Бўйдоқ йигитлар қизлар орасидан қайлиқ танлашган.

Баҳор ва гўзаллик байрами Наврўзнинг ҳаётимиздаги аҳамияти катта. Республикамизда ўтаётган Наврўз байрамлари тобора улкан ижтимоий характерга эга бўлиб бормоқда. Корхоналар, мактаблар, олий ва ўрта билимгоҳларда Наврўзни кутиб олиш, уни ўтказиш тадбирлари бунга яққол мисол бўла олади.

Наврўз байрамининг яна бир яхши томони шундаки, унда республикамизда яшовчи турли миллат вакиллари иштирок этишиб, ўз санъатлари билан сайилни қизитишади, байрамга байналмилал руҳ бахш этишади. Шу сабаб ҳар йили ёшу қари «Марҳабо, Наврўз!» деб бу қутлуғ айёмга пешвоз чиқишади.

Ғулом ПРИМОВ.

МАҲАЛЛАЛАРИМИЗ ТАНТАНАГА ШАЙ

НАВРЎЗ Ўрта Осиё мамлакатлари халқларининг қадимдан таркиб топган миллий байрами, халқ анъаналаридан биридир. Шукроналар бўлсинки, республикамизда рўй берган катта ижобий, ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар туфайли Наврўз байрами яна катта тантанага айланди. У ҳар йили ўлкамизнинг ҳар бир хонадонида, маҳаллаларида, қишлоқ ва шаҳарларида, бутун республикамиз ҳудудида ҳақиқий байрам сифатида нишонланадиган бўлди.

Хўш, бу қутлуғ айём ҳамма ерда бўлгани каби бу йил пойтахт маҳаллаларида қандай кутиб олинмоқда? Шу ва бошқа саволлар билан мухбиримиз Тошкент шаҳар Кенгаши маҳалла ва уй қўмиталари билан ишлаш доимий комиссияси раиси Шукур ТЕМУРОВга мурожаат қилди.

— Авваламбор шуни айтиб ўтишим керакки, Наврўз байрами бу йил Рамазон ойига тўғри келиб қолди. Шу сабабдан кўп маҳаллалар бу тантанани рўзагача, яъни 5 мартгача нишонлашди. Уларнинг бир қисми эса ўтказиладиган баъзи маросимларни рўзадан кейинга кўчиришди. Албатта буни зарурийтдан келиб чиққан ҳол деб тушунмоқ керак. Лекин жуда кўп маҳаллаларда Наврўзни 21 мартда нишонлаш кутилмоқда. Ўша маҳаллаларда дастлаб ифтор қилиниб кечқурун оғиз очилгандан кейин эса, байрам тантаналари бошланади.

Масалан, Абдулҳай Тожиев номли маҳаллада бу маросим бугун ўтказилади. Кечки таомдан сўнг мусаввир Алишер Мирзаев билан учрашув бўлиб ўтади. Қизиқчи Обид ва Собит Асомовлар кишиларни кулдириб, уларнинг кайфиятига-кайфият бағишлайдилар. Тантанада маҳалладаги мусиқа мактабининг битирувчилари ҳам ўз ижодларидан намуналар кўрсатадилар. Куй ва қўшиқ куйлайдилар. Сумалак пиширилиб, ош тарқатилади. Байрам дастурхонига турли кўкатлардан пишириқлар тайёрланади.

Маҳалладаги кўп болали нафақачи оилаларга уруш қатнашчилари ва бошқа муҳтож кишиларга кийим-кечак ҳамда баҳоли қудрат пул тарқатилади. Ана шу мақсадларга 2,5 минг сўм ажратилди.

Кези келганда айтиш керакки, яқинда бўлиб ўтган Наврўз халқ ҳашари ҳам маҳаллаларда жуда қизғин ўтди. Кўпчилик маҳаллаларда у ҳатто 2 кун давом этди. Ариқлар, кўча ва йўлаклар тозаланди, мевали ва манзарали дарахтлар, гул кўчатлари экилди. Айниқса ҳозирги қурилиш материалларининг танқислиги даврида маҳаллаларда терак экишга катта аҳамият берилди. Тушган маблағлар аҳолининг ёрдамга муҳтож қисмига сарфланди.

— Наврўз тантаналарининг аниқ режаси борми? Шу ҳақда бафуржа тўхталсангиз.

— Бор, албатта. Шаҳар ҳокимлиги томонидан умумхалқ байрамини ўтказиш бўйича бир қатор амалий тадбирлар белгиланган. Байрам дастурхони учун етарли миқдорда озиқ-овқат маҳсулотлари ажратилди. Булар 17 минг 800 килограмм гўшт ёки ҳар бир маҳаллага тақсимлаганда 45 килограммдан гўшт, 35 килограммдан ўсимлик мойи, 4 килограммдан чой, 45 килограммдан ун, 128 килограммдан буғдой, 35 килограммдан қанд маҳсулотлари бериладиган бўлди. Ёрдамга муҳтожлар эса ижтимоий ҳимояга олинади, Ўзбекистон савдо вазирлиги томонидан шу мақсадлар учун 20 минг метр газлама ажратилди.

Бундан ташқари чет элдан ҳам Наврўз совғалари келмоқда. Мисол учун Туркия ҳукумати байрамга атаб 5 минг тонна озиқ-овқат маҳсулотларини юбораяпти.

Хуллас, шаҳримизда баҳор байрами жуда юқори даражада ўтади. Шу қутлуғ айём кунлари ҳамма шаҳарликлар ота-она, қариндош-уруғларини бориб кўрадилар. Ногиронлар, ёлғизлардан ҳол-аҳвол сўраб, уларга ёрдам қиладилар. Қабристонлар зиёрат ва обод қилинади. Боболар невара-чевараларига атаб дов-дарахт экади. Наврўз дастурхонига турли кўкатлардан пишириқлар тайёрланади. Момолар, аёл-қизларимиз кечаси билан ухламасдан сумалак қозони атрофида ўйин-кулги, ўланлар айтишади. Кўп маҳаллаларда мол сўйилиб, ҳалим пиширилади.

Суҳбатдош
Ғулом ЮСУПОВ.

* Нима, қачон, қаерда?

Ранг-баранг ва мароқли

⊙ ОДАМИЙЛИК, меҳр-оқибат, инсон ҳаётининг мезони. У айниқса шодиёна кунларда билинади. Шунинг учун ҳам Бектемир райони жамоат ташкилотлари раҳбарлари, фаоллар 19 мартдан буён маҳалла ва мавзелардаги ногиронлар, боқувчисини йўқотган ёлғиз кишилар ҳузурида бўлиб, уларни Наврўз билан қутлаяптилар, совғалар топшираяптилар. Эртага район ҳокими Геннадий Иванович Соболевнинг ўзи ана шундай кишилардан 80 нафарининг хонадонига бориб, меҳр-шафқат жамғармаси томонидан ташкил этилган озиқ-овқат маҳсулотлари ва совғаларни топширади.

Районнинг Алишер Навоий хиёбонида бошланган Наврўз шодиёналари куннинг иккинчи ярмида Геннадий Красницкий ўйингоҳига кўчирилади. Бу ерда 15 дан ортиқ бадиий ҳаваскорлик дасталари ўз санъатларини намойиш этадилар. Спорт мусобақалари ўтказилади. Спортчилар от ҳатто туяда ўз маҳоратларини намойиш этади.

⊙ АКМАЛ Икромов районида байрам шодиёналарига бағишланган асосий тадбирлар Акмал Икромов номли майдонда ўтказилади. Районнинг ҳунармандлари ва усталари ўз қўллари билан ясаган турли буюмларни харидга чиқарадилар. Савдо ярмаркаси бўлади. Район умумий овқатланиш корхонаси ходимлари миллий таом — сумалак ва ҳалимни Наврўз қатнашчиларига бепул тарқатишади.

Тушдан кейин майдонда 20 дан ортиқ ҳаваскорлик дасталари жамоаси иштирокида театрлашган томошалар намойиш этилади. Майдоннинг иккинчи томонида енгил атлетика ва миллий кураш мусобақалари бўлади.

⊙ Сергели райони маркази майдони атрофида кўчма дўконлар дастаси ташкил этилади. Ҳокимият маҳаллий бюджет ҳисобидан тўпланганларга Наврўз таомларидан ташқари ош ҳам тарқатади. Бадиий ҳаваскорлар билан бирга, меҳнаткашлар орасидан халқ талантлари танланиб, уларнинг чиқишларига имконият яратилади. Физкультурачилар кўргазмали чиқишлар қиладилар.

Наврўз асосан меҳр-шафқат хайрияси билан ажралиб туради. Район ҳокими мажмуи ҳар бири 100 сўмлик озиқ-овқат маҳсулотларидан ташкил топган совғани кам даромадли 130 оилага ўша куни етказиб беради. Эргаш Каримов раҳбарлигидаги Марказий универсал дўкони жамоаси эса, ўз жамғармалари ҳисобидан 40 та кам даромадли оилага ҳар қайсиси 250—300 сўмлик саноат молларидан тайёрланган совғани топширадилар.

⊙ НАВРЎЗ тантаналари Фрунзе районида Тўқимачилар саройи олдида барча маҳаллалар аҳли томонидан тайёрланган миллий таомлар, ҳунармандларнинг меҳнати маҳсулотларини намойиш этиш билан бошланади. Халқ сайлида Тўқимачилар саройининг санъаткорлари катта программада концерт кўрсатадилар. Район ҳудудидаги Санъат олийгоҳи талабалари қорақалпоқча, хоразмча тўй маросимларини саҳна орқали талқин этадилар.

Тўқимачилар ўйингоҳида спортнинг аксарият турлари бўйича машқлар намойиш этилади. Тайёралардан парашютчилар сакрайдилар.

⊙ НАВРЎЗ шодиёнаси куни шаҳримизнинг бошқа районларида ҳам ранг-баранг миллий тадбирлар ўтказилади. Пойтахтнинг барча районлари вакиллари томонидан тайёрланган, миллий қадриятларимиз, урф-одатларимиз талқин этилган энг жозибали ва чиройли чиқишлар Ўзбекистон миллий боғи ҳамда Халқлар дўстлиги майдонида намойиш этилади.

Халил ҒАФУРОВ.

«...БУ НОЗЛИ САНАМ»

МАШҲУР драматург, атоқли шоир Шамсиддин Шарафиддинов — Хуршид шу кунларда орамизда бўлганида роса бир асрлик умр кўрган бўларди. Афсуслар бўлсинки, шахсга сиғиниш даврларида унинг пок шаънига манфур қора тамғалар урилди ва ҳассос ижодкор азиятлар чекиб, оламдан эрта кўз юмди. Бироқ у бизга бой ижодий мерос қолдириб кетди. Хуршиднинг таржимаи ҳоли, ҳаёт лавҳаларининг ўзи ҳам қизиқарли бир тарих. У 1892 йилнинг баҳорида, Тошкентда, ўз илми-қуввваси билан аҳли-мўминлар ўртасида яхшигина маълум бўлган Шарафиддин Қори Аловиддин ўғли оиласида таваллуд топди. Хуршиднинг онаси Хонпошша отин Иноят қизи ҳам ўз даврининг ўқимишли аёлларидан бўлиб, Себзор даҳасига мансуб маҳаллаларда мактаб тутган, табобатдан, дояликдан яхшигина хабардор бўлган, маданий меросни ҳам дурустгина билган. Бўлғуси шоир баҳор фаслининг нурафшон кунларидан таваллуд топгани боис, онанинг илтимосига кўра, умри нур-зиёли бўлсин деган ният билан унга Шамсиддин дея исм бердилар.

Хуршиднинг адабиётга муҳаббат боғлашида отасининг гап-гаштакларида иштирок этган қалам соҳибларининг мушоиралари омил бўлган бўлса; санъатга меҳр қўйишда эса онаси Хонпошша — отиннинг аллалари, халқ донишмандлиги билан йўғрилган, нафосатга бой, қўшиқлари, турли афсоналарни айтиб бериши, қадимий расм-русмлар, ийдлар, «Наврўз — олам» каби байрамлар, азалий «Меҳржон» тантаналари жиддий аҳамият касб этган.

Хуршид ўз диёрини, ўзи таваллуд топган энг ажойиб фасл — навбаҳорни дили-жонидан севарди, табиатнинг бу гўзал чоғда инсонга ато этган нафосатидан тўйиб-тўйиб баҳра оларди. Ватандек муқаддас модари-зотга муҳаббати янада ортарди, фарзанд сифатида дил пайвандлиги чексиз ошарди. Шоир мана шу ажиб фаслни қалам тебратиб куйлар экан — она диёрнинг ям-яшил боғлари ва далалари, мусаффо осмони, зилол сувлари, баланд тоғлари, навбаҳорда очилган чучмўмаю бойчечакларни, қийғос гуллаган бодомларни жонли бўёқларда ифодаларди.

Хуршид баҳор ҳақида шеърлар, қўшиқлар яратар экан уларга дилкаш куйларни ҳам пайванд этарди, Наврўзга бағишлаб дурдона мисралар битиб, гўзал нисбатлар, рамзлар, ташбеҳлар излаб топишга, нозик ўхшатишлар кашф этишга эришарди. Масалан, унинг қаламига мансуб «Наврўз» шеъри ўз диловарлиги, она табиат чиройини, навбаҳор чоғининг гўзаллигини таърифу тавсифлашда классик даража касб этиб, худди Муқимий, Фурқат, Хислатларнинг навбаҳор ҳақидаги нафосатгир шеърлари сингари жаранглайди:

Завқ ила тўлиб диллар, уйғонди
бутун гуллар,
Хуш исли ҳавоси-ла хўб келди шинам
Наврўз.
Гўёки келинлардек безанмиш
дарахтлар ҳам,
Дилларида яшнатади бу нозли санам
Наврўз,
Тоғ-чўл ила саҳролар базм уйига
айланган,
Дунё юзига тикди шодликдан алам
Наврўз...

Шоир, драматург, атоқли театр намояндаси Хуршид баҳор нашъу-намосини, Наврўз палласини ўзи яратган «Лайли ва Мажнун», «Сиёвуш» каби саҳна асарларида ҳам таърифлаб, нафосат ила акс эттирганди. Унинг пьесаларида навбаҳор севимли қаҳрамонларга ажиб руҳиятлар, завқ-шавқлар бахш этадиган чоғ, улар эл-юрт билан ўйинларга тушадилар, яллалар айтадилар, мадоризаминга саховат уруғини сочадилар, меҳр-оқибат улашадилар.

Биз бугун Наврўзни, навбаҳорни дил қўри билан, гўзал ва дурдона мисралар билан мадҳ этиб, ўз Ватани, она заминини қалбдан куйлаган Хуршиднинг мўътабар номини тилга олиб, унинг порлоқ хотирасига тобора яқинлашиб келаётган 100 йиллик юбилейи боис миннатдорчилик шамчироғини ёқамиз.

Ҳассос қалам соҳибини элимизга берган 1892 йил баҳорини ҳам ажиб самимият ила хотирлаймиз.

Баҳриддин НАСРИДДИНОВ,
Тошкент давлат Маданият олий билимгоҳининг доценти, театршунос.
Раҳима ШАРАФИДДИНОВА,
Ҳамид Сулаймон номидаги қўлёзмалар илмгоҳининг илмий ходими.

ТУРКИЯДА ҚАНДАЙ НИШОНЛАШАДИ?

⊙ Наврўзи олам Шарқ халқларининг ҳам аксар суюкли байрамларидан бири эканлигига изоҳ бериш шарт эмас. Ушбу баҳор шодиёнаси, масалан, Туркияда қандай тантана қилинади? Неча кун давом этади? Наврўз дастурхони, либослари сайил ўтказишда биздагидан фарқ қиладими? Кўпчилик муштарийларимизни қизиқтирган шу каби саволларга жавоб топиш мақсадида тарих фанлари доктори, профессор, Тошкент Шарқшунослик олий билимгоҳининг халқаро муносабатлар кафедрасининг мудири Анвар Қосимов билан учрашдик. Анвар ака собиқ СССРнинг Туркиядаги элчихонасида бош котиб сифатида узоқ йиллар хизмат ҳам қилган. Умрининг кўп қисмини дипломатия ишига сарф этган олим таклифимизга бажонидил рози бўлди.

— Анвар ака, энг охирги марта Туркияга қачон бордингиз?

— Ўтган 1991 йил сентябрь ойида. Туркия ва бошқа мамлакатларнинг иқтисодий ривожланишига бағишланган халқаро анжуманда қатнашдим. Анқара дорилфунунида бир ой давомида маърузалар ўқидим.

— Туркияда ҳам Наврўз байрами ўтказиладими?

— Аввал турк халқининг ўзи ҳақида сўзласам. Турклар ниҳоятда илтифотли, эътиборли бўлишади. Ҳатто кўчада шунчалик ҳаво олиш мақсадида турган бўлсангиз —хоҳ у машинада бўлсин, хоҳ пиёда—албатта аҳвол сўраб ўтади, ўз хизматини таклиф этади: «Афандим, ёрдамим тегюрурми?».

Туркияда ҳам Наврўз байрами ўтказилади. У Илк баҳор деб аталади. Кузни эса сўнг баҳор деб юритишади. Кузга ҳам аталган тантаналар бор. Биласизми Илк баҳор сайиллари икки ҳафта давом этади. Байрам давомида ҳамма қарияларни бориб зиёрат қилади. Турклар қарияларни «ёшли инсон» (ёши улуғ инсон) деб атайдилар, қаттиқ иззат қиладилар. Турли-туман совға-саломлар билан сийлайдилар.

Илк баҳор байрамининг яна бир яхши томони унинг ширинликларга (туркча «тотли») бойлигидир. Байрам кунларида мўл-кўл пашмак, ҳолва, парварда, пеҳлава, қандолатпазлик маҳсулотларига кўчалар тўлиб кетади. Бунинг ажиб мазмуни бор: оғзингиз, байрамингиз, йилингиз, умрингиз ширин бўлсин!

Шу ерда бир нарсани таъкидлаб ўтишни истардим: Оврўпода ҳам турк ширинликлари ниҳоятда қўлма-қўл бўлиб кетган. Фақат шу ширинликларни сотиб олишади десам хато қилмайман.

Илк баҳорни файзли қилган яна бир омил — турклар дастурхонидан ҳўл мева, сабзавот йил бўйи деярли аримайди. Апельсин, олма, помидорлар ёқутдек товланиб кўзингизни олади.

Дастурхон ҳақида гап кетди биратўла айтиб қўя қолай: дастурхонга қўйиладиган таомлар ниҳоятда хилма-хил. Айниқса, қўй гўштидан турфа таомлар тайёрланади. Шиш (катта) кабоб, донер (бизнингча қийма) кабобларнинг мазаси оғизда қолади. Сабзавотлардан тайёрланадиган таомлар ҳам моҳирона пиширилади. Нўхат, ловия, сабзи, картошкалардан ажойиб емаклар пиширадилар. Умуман, туркларнинг пазандалигига таъриф йўқ.

— Сумалак ҳам қилинадими?

— Сумалакку қилинмайди. Лекин шунга ўхшаш тансиқ хўраклар бисёр бўлади. Масалан нишолло, ҳалвойи (биздаги ҳолвайтарга ўхшагану лекин қуюқ бўлади) хусусан, сутли ноз-неъматлар кўп тайёрланади.

— Байрамнинг «иқтисодий» тарафини жуда яхши таърифладингиз, Анвар ака! Ҳозироқ иложи бўлса Туркияга кетгим келиб қолди. Илк баҳор — биринчи Наврўз — шодиёнасининг маданий-маънавий томони қандай бўлади?

— Ўша кунлари чанг, рубоб, доира — дапнинг жўшқин садолари бир лаҳза бўлсин тинмайди. Хурсандчиликнинг чеки бўлмайди. Баҳорни, гулларни — турклар чечак деб аташади — алқаб шеърлар, қўшиқлар янграйди. Барча йигит-қизларнинг рақсидан ер зириллайди. Айниқса, улар қадимги либосларда жуда ҳам афсонавий бўлиб кетишади.

Куния вилоятида, айниқса, Илк баҳор байрами жуда тантанали бўлиб ўтади. Куния — Туркиянинг асосий, чорва, буғдой етиштирадиган вилояти ҳисобланади. Адирлар, қирларнинг чеки-чегараси йўқ. Кейин бу ерда буюк мутафаккир Жалолиддин Румий ҳазратларининг қабрлари бор. Ҳозиргача сақланиб қолган мақбара жуда табаррук ҳисобланади. Шу ерда Шарқнинг улуғ мутафаккирини хотирлаб мардона рақс тушадилар. Уни «Мавлано» дейишади. Кўпроқ расм-русмга ўхшайди.

Бурсадаги тантаналар ҳам, айниқса, шукуҳли ўтади. Турклар бу шаҳарни «Яшил Бурса» деб ҳам юритишади. Шаҳарда қадимий ёдгорликлар жуда кўп. Ўйинлар, миллий кураш мусобақалари, хусусан, масхарабозлар томошалари авжига чиқади. Гуллар ниҳоятда кўп бўлади. Мақомчилар қадим халқ қўшиқларини ёниб ижро этишади.

Эски Шаҳар деган жойда Насриддин Афандининг ҳайкали бор. У одати бўйича эшакка миниб олган. Шу ерда сатира, яъни кулги айёми бўлиб ўтади. Ниҳоятда сервавқ ўтадиган бу тадбирга мени машҳур турк адиби Азиз Несин олиб борган эди.

Илк баҳорнинг яна бир яхшилиги ҳар бир қишлоқда бир булоқнинг кўзи очилади. Булоқ сувидан ичганмисиз? Эҳҳе, бутун лаззат ўша ерда. Қабристонлар обод этилади. Ариқлар тозаланади, экин-тикин бошланади.

— Ажойиб одатлари бор экан қардошларимизнинг. Деярли бизнинг Наврўз билан уйқаш. Айтинг-чи, Анвар ака, бу тадбирлар қайси ташкилот томонидан ўтказилади?

— Халқ сайли хайрия жамоа ташкилотлари, хусусан Диёнат вақфи томонидан таъминланади.

— Анвар ака, қизиқарли суҳбатингиз учун раҳмат. Туркия ҳақида ҳали кўп суҳбатлашамиз деб ўйлайман.

— Ҳамиша хизматингизга ҳозирман.

Суҳбатни Толиб АБДУЛЛАЕВ ёзиб олди.

СУРАТЛАРДА: турк гўзали миллий либосда; қандолат сотувчи.

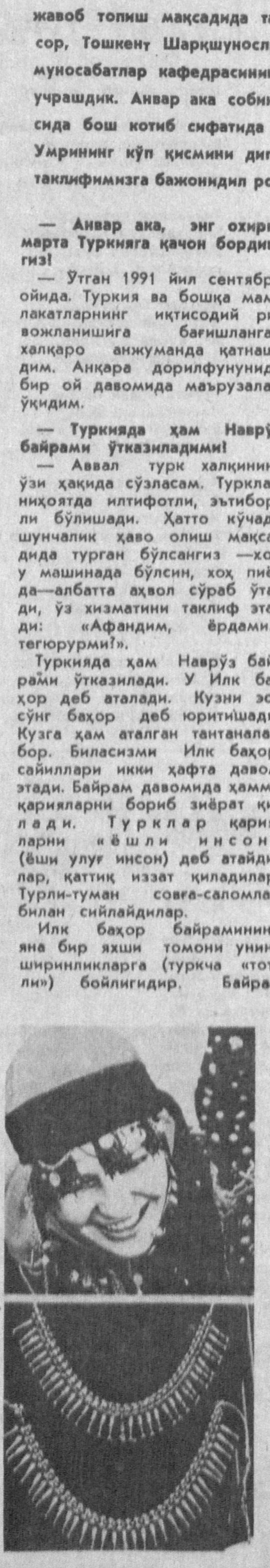

Инсоний оқибатлилик

ҲОЗИРГИНА қўлимга теккан оппоқ қоғозга битилган таклифномада дил сўзлари битилган эди. Ҳа, ўлкамиз бўйлаб шодон қадам ташлаётган бу муборак байрам бизнинг кўчамизга, маҳалламизга ҳам етиб келди ва у маҳалла аҳли томонидан шоду хуррамлик билан кутиб олинажак, серфайз, мазмунли ўтажак. Эртага тонгданоқ карнай-сурнай садолари янграйди, тўкин дастурхон ёзилади, катта қозонларда ош дамланади, сумалак тортилади. Наврўз тантаналари, зиёфатларидан минглаб одамлар баҳраманд бўлади, мўйсафидларнинг дуоси олинади. Бу ишларга Фрунзе районидаги «Конституция» ва «Истиқлол» маҳаллаларининг саркорлари — таниқли шифокор, обрўли инсон Тўхтамурод ака Алимов ва матбаачи олим, ғайратли йигит Шавкатжон Миралимовлар бош-қош бўлишяпти.

Баҳор байрами Наврўз — инсоний меҳр-оқибатлиликнинг ёрқин ифодаси ҳамдир. Шу боисдан ушбу маҳаллалар жамоасига шу ҳудудда жойлашган қатор корхона ва идоралар ўзларининг ҳиммат қўлларини чўздилар. «Садаф» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош раҳбари И. Аҳмаджонов байрамнинг яхши ўтиши учун 10 минг сўм, «Глобус» ширкатининг бошлиғи К. Авазов, бош таъминот бошқармаси ишлаб чиқариш-тижорат маркази раҳбари А. Аронов, район саноат-қурилиш банкининг бошқарувчиси А. П. Ревинлар 1 минг сўмдан маблағ ҳадя қилдилар. Бу моддий ёрдам эвазига ҳар икки маҳалладаги 38 хонадонга 100 сўмдан пул, 62 нафар уй бекасига ун ва бошқа совғалар берилди, байрам куни аҳолининг истеъмоли учун яхшигина бир буқача, минг кишилик ош дамлаш масаллиқлари, тўкин-сочин дастурхон безаш учун керакли нарсалар харид қилинди, ночорроқ оилаларга алоҳида ёрдам кўрсатилди. Фрунзе райони раҳбарлари — ҳоким Ш. Нусратов, унинг ўринбосарлари Х. Охунжонов ва Т. Сайфуллаевларнинг ҳам байрамнинг кўнгилдагидек ўтиши учун жон куйдирганликларини таъкидлаб ўтиш жоиздир.

Азиз маҳалладошлар, Наврўз байрамингиз муборак бўлсин!

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ,
ёзувчи.

** Мирзо Бобур сабоқлари*

«НАВРЎЗУ НАВБАҲОРУ МАЙУ ДИЛБАР ЯХШИДУР БИСЁР»

⊙ Киши табиатни севмоғи, анга ўз волидаи мукаррамасига қилғондек меҳр қилмоғи даркордир. Анга зинҳор-базинҳор озорлар етказмоғи жоиз эрмасдир. Вақтеки келиб, боғлар, гулзорлар бунёд этмоқлик шартким, бул иш табиат мулкига зеб бермоқликдир, онча хуш ўлғай.

МИРЗО Бобур ҳазратлари сарсону саргардон юрганликлари билан қаерда қўним топса, ўша ерда бир боғ, бир гўша барпо этиш билан машғул бўлдилар. Бу боғлар ҳазратнинг шоир қалбининг, маъсум ва ўксик қалбининг нидоси, инъикоси бўлиб тарихда қолди. Мирзо Бобур яратган боғларнинг ҳисоби бормикин! Бу боғлар шуниси билан табаррукки у ерларда ҳазратнинг излари бор, ҳазратнинг муборак нафаслари келиб тургандек.

«Бобурнома»да шундоқ сатрлар бор: «Тонгда кўчиб Даштнинг кенгларининг орасида ёвуқроқ тушунди, андин кўчиб, Гўмал сойи ёқасиға тушулди... Гўмал йўлини баъзи хушладилар...»

...— Гўмал йўлидин кетурмиз, амирзодам! — деди жувонғор Жаҳонгир Мирзо...

Бобур икки-уч кундан бери тинмай ёғаётган ёмғирга, сўнг суви кўпайиб қолган Гўмал сойига қаради.

— Кечуб ўтмоқ осон бўлмас, — деди ташвишланиб. — Сув мундоқ улуғ бўлиб турса мушкулдир. Ҳай, майли, тонг-ла сафар тадоругини кўринг.

Тонгда табли куч чалинди. Жаҳонгир Мирзо ва беклар Даштнинг ғарб томонидаги Кўҳи Мухтор Сулаймон тоғидан айланиб ўтиб, далага чиқишни маслаҳат қилдилар.

Ийд фитр эди. Бобур Мирзо таҳорат олиб, покланмоққа қарор берди. То бунгача лашкар йўл тортиб, анча манзилга етиб қолди. Лашкарнинг аксари тоғдан айланиб ўтиб, Гўмал сойидан ҳам кечиб ўтган эди.

Мирзо Бобур от жиловини тутиб турган маҳрами хосга сўз қотди:

— Ҳаво бир хуш илиқ. Наврўз яқин эрур.

— Шундоқ, амирзодам, — маҳрами хос эгилиб таъзим бажо қилди, — икки кун ўтиб айёми Наврўз.

Мирзо Бобур юзларини силаётган елларга, пароканда булутларга боқиб, юраги орзиқди. Беихтиёр ушбу сатрлар унинг лабларидан учгандек,

Янги ой ёр юзи бирла кўриб эл шоду байрамлар,
Манга юзи қошиндин айру байрам ойида ғамлар.
Менинг бу тори мў янглиғ танимға тоблар солди.
Ул ойнинг юзида сунбул киби зулфидаги хамлар.
Ҳавоға дуди оҳин тутратур ишқ аҳли ғайратдин,
Сабо таҳринидин ҳар гоҳ паришон ўлса парчамлар.
Очилди зулфию, хайлар намудор ўлди юзинда
Гул узра чун бўлур пайдо кеча очилса шабнамлар.
Мену ғам кунжин оҳу фиғону ашки хун олуд
Не хушдур гўшаи холий, майи софию ҳамдамлар.
Кўнгулни ишқ бузди не асиғ панду насиҳатдин,
Менинг мажруҳ кўнглумга ярашмас ушбу марҳамлар.
Юзи Наврўзию васли ийдин, Бобур, ғанимат тут.
Ки мундин яхши бўлмас бўлса юз Наврўзу байрамлар.

Ушбу шикаста ғазални гўё осмондаги бўзтўрғайдан тортиб ердаги қумурсқачага нафас ютиб тинглагандек эди. Ушбу ғазални сойдаги сувлар ҳам куйлаб оқаётгандек эди. Ушбу ғазал томчилаб турган ёмғир сим-симларига илашиб ерга обираҳматдек тушмоқда эди гўё.

— Боғи Наврўзий, — пичирлади Мирзо Бобур. — тангри эсонлик берса шояд бул орзуга ошно бўлсам.

Бу воқеа 1503—1504 йилларда бўлган эди. Мирзо Бобурнинг пешонасига дарбадарлик ёзилгани тарихдан маълум. У 48 йиллик, аммо салмоғи юз йиллар билан ўлчанажак умрининг деярли барчасини майдони ҳарбларда ўтказди. Бир фурсат ором топса қаламу қоғозга дардини сочди.

Тақдир шамоллари Мирзо Бобурни Афғон элига бошлаб келтирганда, ул ҳазрат бу ерларни йигирма йиллар чамаси бошқараман деб хаёл этмаган эди.

...Бобур мамнун болишга ёнбошлади. «Шунча йил мулки» Афғонда туриб зое иш қилмадим чоғи. «Банди Султон» тўғони ва руди, «Боғи Сафо», «Боғи сарой», «Чор боғ», «Истолиф», «Боғи беҳишт», «Боғи бинафша», «Боғи нур», «Боғи гулхона», «Боғи сувратхона». Қобул нақ боғлар ўртасидаги бир гўлга ўхшайдур. Боғларда авомнинг баҳри-дили очиладур».

Шу аснода эрта «Тахти Бобур» яқинидаги боғ ёдига тушди. Эртак шу ерда сайл бўлмоғи даркор. Ўшал ердаги мармар ҳовузга сув тўлдириб, Суфаи Сангда истироҳат этурмиз. Боғ-чи? Ниятим-чи? Шу боғ Боғи Наврўзийдир асли».

Суфаи Санг атрофида гумашталар елиб-югуриб хизмат қилади. Базми-жамшид авжида. Ноғоралар тараклайди. Машшоқлар Мирзо Бобур ғазалларини берилиб куйлайдилар:

Бобур висолни не тиларсан чу хажр бор,
Бир лаҳза айш меҳнатий боқийға арзимас.

Мирзо эшик оғани имлаб чақирди.

— Шу муборак оқ мармар ҳовузға нимарса етишмайдур?

Эшик оғаси зилол суви жимирлаб турган, арғувонлар акси ўйнаган ҳовузга бир лаҳза боқди.

— Сизнинг лутфингиз, амирзодам.

— Бале! — Бобур мамнун жилмайди. — Шунча боғ яратиб аларнинг ичинда биттасида байтимиз мунаққаш ўлса нетар. Бир байт хаёлимда чарх уради.

Наврўзу навбаҳору майу дилбар яхшидир бисёр
Айш сурки Бобуро, оламга икки бор келмак йўқ.

Эшик оғаси такрорлайди:

— «Наврўзи навбаҳору майу дилбар яхшидур бисёр». Амирзодам, майдони ҳарбда Амир Темур Кўрагон соҳибқирону, назмда Мир Алишер Навоийга ўхшайсиз. Куфр айтган бўлсам, маъзур кўргайсиз.

— Мени Темур соҳибқирон ҳазратларига тенгламанг, — деди Бобур таънаомуз, гарчи сифатлаш ёққан бўлса ҳам, — ул зот барҳаёт бўлганида ул кишининг навкари бўлур эрдик, холос. Навоий эрса ғазал мулкининг султонидир. Султонга мен ета билмасмен.

Боғдаги чинорлар, тераклар, азим тутларнинг куртакбанд новдалари елларда тебраниб бул сўзларни тасдиқламоқчидек эди. Мирзо Бобур бир дам сукутга чўкди. У ўтган Наврўз дамларида адирларга отланганини, лолаю чучмомалар териб келганини хотирлади. Ним хўрсинди.

— Ушбу байтни ҳовузи мармар четиға битсак не дерсиз?

— Хуш бўлғай, амирзодам. — Ҳамон қўл қовуштириб турган эшик оғаси таъзим қилди.

— Фақат форсийда. — Огоҳ этди Мирзо Бобур.

...Ўша байт ҳозир ҳам Суфаи Санг атрофидаги ҳовуз четида битиғлиғ. У Наврўз шаънига айтилган абадий каломдир.

Афғон юртидаги ўнлаб дилкушо боғлар, Қандаҳордаги Сарпуза, Кўхак тоғи бағридаги «Чил зина», ҳам бор. Ҳар Наврўзи айёмда шу зиналардан Бобурнинг онаси Қутлуғ Нигор хонимнинг шарпалари сезилгандек бўлади. Ҳиндистондаги, Қобулдаги дилбар боғларда Мирзо Бобурнинг мангу уйғоқ руҳи кезиб юргандек бўлади:

Ғофил ўлма эй соқий, гул чоғин ғанимат тут,
Вақти айш эрур боқий, ол чағир, кетур, бот тут.
Бу насиҳатим англа, не билур киши ёнгла
Не бўлур экан тонгла, сен бугун ғанимат тут...

Ушбу Наврўзи айём куни сарсар еллар қулоғимга Мирзо Бобурнинг ҳастаҳол нидосини еткургандек бўлади.

⊙ Олам мисли узукдир. Сен бир ниҳол экки, ул шул узукка хол бўлгай. Олам бир уммону азимдир. Сен бир туп гул экки ул шул уммонда мисли қайиқ сузгай. Олам сенинг марҳаматингга бағрини тутиб тургай. Сен анинг бағрида бир боғ бунёд этки сенинг умринг шу боғ бирла абад бўлгай.

Боғу баҳор! Улар айқаш-уйқаш: чунки баҳорсиз боғ, боғсиз баҳор йўқ. Ҳар киши Мирзо Бобур сабоғини рўёбга чиқармоқчи бўлса аввало юрагини юмшатсин. Чунки ниҳол — эзгулик, эзгулик ушлаган қўллар қаҳр тиғини тутмасин. Токи биз ҳам ўзимиз яратган боғу баҳорлар ичра Мирзо Бобурга ҳамдам айтайлик:

Наврўзу навбаҳору майу дилбар яхшидир бисёр,
Айш сурки Бобуро оламга икки бор келмак йўқ!

Айш эса оламга инсон қўли ила берилган оронинг лаззатидир! Бу лаззатга Бобур қаби барчамизни муяссар этсин!

Темур УБАЙДУЛЛО.

Фасли Наврўзи жаҳонким, бўлди гулзор ҳар тараф,
Фош этиб қиш сиррини, бўлди фусункор ҳар тараф.
СОБИР АБДУЛЛА.

** Тарих зарварақларидан*

ШАЙХНИ ҲАМ СОҒАЙТИРГАН

Наврўз байрами жуда қадимий бўлиб, уни нишонлаш авлоддан-авлодга ўтиб келаётгани барчага маълум. Бу байрам ўтмишда қандай нишонланган? Буюк шахслар унга қандай муносабатда бўлишган? Мухбиримиз ана шу саволлар билан тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Ҳамид Зиёевга мурожаат қилиб, унинг қуйидаги сўзларини ёзиб олди.

— Бу байрамнинг келиб чиқиши чуқур тарихий даврларга бориб тақалади. У ислом динидан, ҳаттоки милоддан аввал юзага келган. Унинг асл моҳияти эски йилга якун ясаб баланд руҳ, шодлик ва бирдамлик билан янги йилни қарши олиш ҳамда қуёш, ер, сув, олов ва муқаддас дарахтларга сиғиниб ҳаётий тилакларни изҳор қилишдан иборат бўлган.

Байрамларда фақат табиат оламига меҳрибонлик ва умид билан қарашдан ташқари кўнгилга тугиб қўйилган ниятларни рўёбга чиқишини изҳор қилганлар. Чунончи, фалокатлардан, дардлардан ва ташвишлардан ҳоли бўлишликни тилаб бир-бирларини дуо қилганлар. Шунингдек, ўзаро уришган ёки аразлашган кишилар ярашганлар, етимларга ва камбағалларга эътибор кўпайган, беморларни йўқлаш ва марҳумларни хотирлаш кенг тус олган. Байрамга хонадонлар ва кўчалар тартибга солинган, одамлар ювиниб ва ясаниб ёқимли кўринишга ҳаракат қилганлар. Хуллас, Наврўз байрами инсондаги энг яхши фазилатларни ўзида мужассамлаштириб, тинч-тотув, бахтли ҳаёт кечириш ва табиатга меҳр кўзи билан қараш рамзи ҳисобланган. Бу байрам айниқса темурийлар давлати вақтларида катта тайёргарлик ва тантана билан ўтказилган. Чунончи, майдон ва кўчаларда катта қозонлар қурилиб ҳалим ва сумалаклар билан баробар турли қуюқ ва суюқ таомлар тайёрланган. Кўплаб қўй, от ва моллар сўйилган. Ўн минглаб эркаклар, аёллар ва болалар ҳузурида ҳофизлар, созандалар, раққосалар ва дорбозлар ўз санъатларини намойиш қилганлар. Шунингдек, улоқ ва кураш ташкил этилган.

Ҳикоя қилинишича, Наврўз байрамига айниқса Алишер Навоий зўр эътибор берган. Натижада байрам кенг кўламда ва жуда қизиқарли ўтказилиб, халқнинг ҳамма тоифалари фаол қатнашган. Кўплаб шийпонлар қурилиб уларда шеърхонлик, илмий муноазаралар ва диний суҳбатлар ўтказилган. Ҳикоя ва афсоналар айтилган. Кўчаларда маддоҳлар ва дарвишлар одоб-ахлоқ ва диний масалаларда ташвиқот олиб борганлар. Байрам кунлари бозорларда савдо-сотиқ ишлари қизғин тус олиб, уларда хорижий мамлакат савдогарлари ҳам қатнашган.

Бир ривоятга кўра, байрамларнинг бирида шийпонда Алишер Навоий ва бошқа машҳур кишилар қаторида ўтирган бир шайх шундай дебди:

— У байрамдан бу байрамгача ҳар бир киши бир ёшга қариб тобора умри қисқаради ва нариги дунёга яқинлашиб боради. Лекин одамларга ҳайронман, бунга қайғуриш ўрнига ўйин-кулгига муккасидан тушиб кетадилар.

Алишер Навоий бунга жавобан дебди:

— Дарҳақиқат, йил сайин одамларнинг умри қисқаради, лекин унга Наврўз байрамининг дахли йўқ. Ҳаммага аёнки, ўтган байрамдан то бугунги байрамгача анча-мунча кишилар оламдан кўз юмди. Шулар қатори ўтган йилги байрамда шу ерда биз билан ўтирганлардан олти киши вафот этди. Шу боисдан одамлар бугунги байрамга саломат етиб келганликларига минг қатла шукр қилиб хурсандчилик қилмоқдалар. Бундан ташқари ўйин-кулги кишиларда тетиклик, орзу-ҳавас, умид ва аҳиллик туйғуларини мустаҳкамлайди. Машҳур табибимиз Абу Али ибн Сино айтганларидек агар ҳар бир киши ҳар куни ҳеч бўлмаса ярим соат хурсанд бўлса чарчоғи кетади. Наврўз байрамида эса шодлик денгизи барқ уриб, минглаб кишиларни ўз бағрига тортади.

Кеч кузда шайхнинг тоби қочиб узоқ ётиб қолибди. Алишер Навоий йўқлаб кирганда у дебди:

— Кўриб турибсиз, аҳволим жуда оғир, навбатдаги Наврўз байрамини кўриш менга насиб бўлмаса керак. Бордию тузалсам байрам куни ўртага тушиб ўйин-кулгига бош-қош бўлардим.

— Сиз ҳамма вақт ўйин-кулгидан нафратланиб бу дунё омонат, нариги дунё боқий деб юргансиз, — дебди Навоий. — Шунинг учун сизнинг гапингиз мени таажжублантирди: менинг ишончим комил, сиз байрамда қатнашасиз ва ҳеч нарсани кўрмагандай бўлиб кетасиз.

— Минг бора ташаккур, сиздек кимсанинг тилаги менга умид бағишлайди.

Буни қарангки шайхнинг соғлиғи борган сари яхшиланиб ўтирадиган бўлибди. Байрам келганда уни замбилда шийпонга олиб боришибди. Бу ерда кўпчилик шайхга зўр ҳурмат ва иззат кўрсатишибди. Ашула ва рақслар шайхнинг кайфиятини янада кўтарибдики, у аста-секин ўрнидан туриб қадам ташлаб ўйин-кулги доирасига интилаётганида уни Алишер Навоий узилиб қоласиз деб тўхтатибди. Шайх соғайиб кетиб кейинги 10 йил давомида Наврўз байрамининг уюштирувчилари бири сифатида қатнашибди. Унинг ташаббуси туфайли беморларни ҳам байрамга олиб чиқиш расм бўлган экан. Шайх то умрининг охиригача Алишер Навоий ҳақига дуолар ўқибди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

КЎНГИЛГА ХУШЁҚАР МАКТУБ

⊙ Атоқли ўзбек олими Абдуқодир Ҳайитметовнинг шахсий архивида кўплаб қимматли мактублар бор. Улардан бири жаҳонга таниқли тарихчи олим, академик Иосиф Николаевич Конрадга тегишлидир.

— Улуғ шоиримиз Алишер Навоий ҳазратларининг 525 йиллигига бағишлаб 1968 йилда, Москвада Горький номли жаҳон адабиёти ва Ўзбекистон Фанлар академияси Пушкин (собиқ) номли Тил ва адабиёт институтлари биргаликда илмий анжуман ўтказишди, — ҳикоя қилди Абдуқодир Ҳайитметов. — Анжуманда Конрад «Навоий ҳақида сўз» сарлавҳаси остида маъруза қилди. Ушбу маъруза «Дружба народов» ҳамда «Ўзбеки тили ва адабиёти» журналларида чоп этилган эди. Ўша йили декабрь ойида мен Конрадга Янги йил табриги юбордим. Анча вақт ўтибгина ундан жавоб келди. Хатда эътибор учун у раҳматлар айтган эди.

«Кўп ҳурматли Абдуқодир Ҳайитметович!

Телеграммангизни куни кеча олдим... Сиз ва сизнинг институт ходимлари мени Янги йил билан қутламоқчи бўлганликларидан бошим осмонга етди. Мен сизлар билан мутлақо таниш эмасман. Республикангиздаги илм-фан билан ҳам алоқам йўқ. Чамаси бу ерда «Навоий ҳақидаги сўз»им ўз кучини кўрсатган бўлса керак.

Сизни, барча ҳамкасбларингизни анча фурсат ўтган бўлса ҳам Янги йил байрами билан қутлашга ижозат беринг. Очиғини айтсам, бугун сизга шу мактуб ёзаётган куним ҳам Григорий тақвими бўйича Янги йил!

Ҳали олдинда сиз билан бизда, яъни шарқшуносларда яна бир — учинчи Янги йил бор. Бу энди бизнинг Шарқ тақвими бўйича. Ушбу учинчи янги йил Шарқ халқлари маданияти тарихида мустаҳкам ўрнашиб қолган тарихий байрам ҳамдир. Назаримда шунинг учун ҳам бу баҳор байрамига эътибор бермаслик одамгарчиликдан эмас. Шарқнинг, хусусан, Ўрта Осиёнинг маданияти борасида қанча кўп ўйласам, ушбу минтақанинг мукаммал тарихини яратиш масаласи шунча кўп кўндаланг бўлиб туриб олади. Бу тарихни «тарих икир-чикир»лари асосида эмас, умумбашарий қадриятлар нуқтаи-назаридан яратиш керак. Бизга эса айнан умумбашарий қадриятлар барчасидан муҳимроқдир. Сизларга энг эзгу бахт тилайман.

Сизнинг Иосиф Конрад.
1969 йил 14 январь».

Ушбу мактубда академик Наврўзни тилга олмаса ҳам гап нима хусусида бораётгани равшан. Ҳар нима бўлганида ҳам академикнинг мактуби Шарқ маданияти қадриятини чин дилдан эътироф этгани билан қадрлидир.

Тоҳир ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади.

** Мушоира*

Ҳуснинг таманно айлагил

Кел эй, Наврўз гул қучоқлаб, ўлкамни маъво айлагил,
Товланиб минг хил жилода, ҳуснинг таманно айлагил.
Оқ, қизил, пушти, яшил, дов-дарахтлар чодраси,
Кўк, сариғ кўйлакда қирлар, кўркин ҳувайдо айлагил.
Чолу кампир сертараддуд, қиз-жувон пазандадур,
Сумалак, ҳалим, ҳалиса, таъмини ҳолво айлагил.
Туҳфа эт, инсофу товфиқ, барча миллат аҳлига,
Тинч тотувликка чорлаб, нодонни доно айлагил.
Бўлмасин оламнинг ҳеч бир бурчида жанжал, уруш,
Меҳру оқибат улаш, дўстларни шайдо айлагил.
Дард чекиб тўшакда ётган, дардлига бергил умид,
Сен табиб ғамхўр бўлиб, дардига шифо айлагил.
Сенга айлаб илтижолар дилда қайнаб илҳоми
Ёзди Мэлс бу ғазални, халқига иншо айлагил.

Мэлс ТОШЕВ.

Кўрди бизга мулкин раво

Турли қушлар ўз тилида қилур наво, Наврўз букун,
Кунлар исиб, қорлар эриб, очиқ ҳаво, Наврўз букун.
Табиатноз-неъматини кўз-кўз қилди дала, қирда,
Она замин кўрди бизга мулкин раво, Наврўз букун.
Кексаю ёш, йигит-қизлар ясанишган, юзлар гулгун,
Сумалак, кўк сомса, ялпиз танга даво Наврўз букун.
Давом этар кураш, ўйин, қизиқчилик, достон айтиш...
Ҳамма ёқда авжга чиққан зўр томошо, Наврўз букун.
Йилбошидир Наврўз асли, демакки, ул тўйлар боши,
Севишганлар тўйин ўйлаб қалбда зиё, Наврўз бу кун.
Бу қадимий анъананинг тикланганн катта бахтдир,
Ота-бобо орзусини этдик адо Наврўз букун.
Наврўз, ишқни таърифлади ғазалида Тўра Жуман,
Уни эшит тезроқ келиб, эй дилрабо, Наврўз букун.

Тўра ЖУМАН.

ЙИГИРМА БЕШ СОАТЛИК КЎРСАТУВ

Ҳар галгидай навбатдаги Наврўз умумхалқ байрамининг қандай нишонланаётгани «ойнаи жаҳон» орқали намойиш этиладиган бўлди. Ушбу тадбирдан кўзланган мақсад ва унинг қандай олиб борилиши хусусида мухбиримиз Ўзбекистон «ойнаи жаҳон»ининг бош директори, Наврўз телемарафони штабининг раҳбари Баҳодир Муҳамедовга саволлар билан мурожаат қилди.

— Баҳодир Акбарович, Наврўз умумхалқ байрамига бағишланган телемарафон ўтказишдан мақсад нима!

— Наврўз телемарафони ўтказишдан асосий мақсадимиз ота-боболаримизнинг асрлар давомида нишонлаб келган баҳор байрами — халқ сайлининг нақадар ўзига хос, маънавий қадриятимиз эканлигини яна бир бор исботлашдир. Ўзингизга маълум, яқин ўтган йилларда бу байрам бидъат ҳисобланиб таъқибга учраган, Наврўзни нишонлаётган одамларни тарқатиб юбориб, ҳатто қабристонга бориш ҳам чеклаб қўйилган эди. Аммо халқимиз бу байрамнинг қанчалик кераклигини ўз вақтида англади. Чунки бу анъана табиат қонунига асосланган эди. Ахир Наврўз янги кун, яъни янги йилнинг биринчи куни деганику. Табиат ҳам айни ана шу дамларда уйғонади. Аждодларимиз буни илмий томондан исботлаб мукаммал тақвимлар тузиб кетишган. Телемарафонни ўтказишдан яна бир мақсадимиз Наврўз хайрия жамғармасининг ҳисоб рақамини очиш, унга тушган маблағни республикамиздаги ногиронлар, ёлғиз қариялар, етим гўдакларнинг ўксик кўнглига таскин бериш, уларга оз бўлсада моддий ёрдам кўрсатишдир.

— Бу галги узлуксиз кўрсатувлар дастури аввалгисидан нимаси билан фарқ қилади!

— Навбатдаги телемарафоннинг аввалгисидан асосий фарқи шундаки, биз энди хайрия жамғармасига пул ўтказаётган фуқароларни экранга олиб чиқмаймиз. Чунки хайр-эҳсон қилган одам ўзини кўпчилик олдида кўз-кўз қилиши нақадар бемаънилик экани ҳақида ўз вақтида жуда маъқул фикрлар билдирилди. Эндиликда кимда-ким жамғармага ўз ҳиссасини қўшмоқчи бўлса марҳамат қилиб шаҳримиздаги исталган омонат кассаларига мурожаат қилишлари мумкин. Байрам кунлари ушбу ташкилотлар аҳолига туни билан хизмат кўрсатишади.

— Телемарафон давомида «ойнаи жаҳон» орқали намойиш этиладиган кўрсатувлар дастурини қисқача келтириб ўтсангиз.

— Узлуксиз кўрсатувимиз 21 март соат 9 да бошланиб 22 март соат 10.00 гача, яъни 25 соат давом этади. Аввалига муқаддима сифатида ўтган йилги телемарафондан кичкина парча келтирилади. Ана шундан кейин асосий кўрсатувлар дастурига ўтилади. Бунда телетомошабинлар республикамизда Наврўз байрами қандай нишонланаётгани, шунингдек Халқлар дўстлиги саройидаги хайрия концерти, Алишер Навоий номли Миллий боғдан репортажлар берилишини кутишади. Ўйлаймизки, томошабинлар учун севимли бўлган хонандаларнинг чиқишлари, таниқли актёрлар билан учрашувлар кўпчиликка маъқул бўлади. Ҳар бир кўрсатув орасида Наврўз жамғармасига пул ўтказган бой корхона ва ташкилотлар, биржалар, муассасаларнинг номлари ҳамда ўтказилган пул миқдори кўрсатиб ўтилади. Шунингдек, қариялар уйларидан репортаж, баҳорги кўчат экиш ишларига бағишланган «Кўклам тараддудлари» кўрсатуви, ҳажвиячилар тайёрлаган «Наврўз ҳангомалари», шу билан бир қаторда «Шарқ дурдоналари» адабий кўрсатуви, миллий қадриятларимизни тиклаш мақсадида пойтахтимизнинг 254-ўрта мактабидан тайёрланган «Мучал байрами», ногирон болалар ҳақида ҳикоя қилувчи «Яшашга ҳақлиман», ўтган йилги телемарафонда экранга чиқарилган Ойбек, Муаззам каби ногиронларнинг ҳозирги тақдиридан сўзловчи «Наврўз ва тақдирлар», «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» кўрсатувининг махсус сони ва бошқалар телетомошабинларга ҳавола этилади. Маълумки, ҳозир муқаддас рамазон ойи, шуни ҳисобга олиб, 21 март соат 18.36 да, яъни оғиз очиш пайтидаги ифторликни олиб кўрсатамиз. 22 март саҳарликда эса пайғамбар Муҳаммад алайҳиссалом ҳаётини акс эттирган видеолентани экранга чиқарамиз. Қисқаси, бутун республикамизда Наврўз байрамининг қандай нишонланаётганини намойиш этиш учун барча имкониятлардан фойдаланамиз.

— Наврўз хайрия жамғармасига тушган пуллар асосан нималарга сарфланади!

— Жамғармага тушган пуллар асосан Меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси. Болалар жамғармаси, шунингдек, Ногиронлар жамғармаси ҳисобига ўтказилади. Телемарафонда эса ана шу жамғарма вакиллари бевосита иштирок этишади. Бундан ташқари ҳозирги кунда Туркия, Покистон, Миср каби мамлакатлардан республикамиз аҳлига моддий ёрдам келтирилаяпти. Турли бўлмағур миш-мишларга чек қўйиш учун ана шу ёрдамнинг қандай тақсимланаётганини ҳам олиб кўрсатамиз.

— Узлуксиз кўрсатувлар дастурини кимлар олиб боради!

— Уни ҳар галгидек таниқли журналистлардан Дадахон Ёқубов, Муҳаммаджон Обидов, Эшқобул Шукур ҳамда Ўзбекистон «ойнаи жаҳони»нинг сухандонлари олиб боришади.

Абдумажид АБДУНАБИЕВ
суҳбатлашди.

Гавжум хиёбонлар

НАВРЎЗ тантаналари бир неча кун давом этиши кутилмоқда. Шу боис 22 март куни шаҳримиздаги катта хиёбонлардан бири бўлмиш Тельман боғида байрам шодиёналари ўтади. Шу куни бу ерда Тошкент агросаноат мажмуаси ходимлари ва касаба уюшма томонидан уюштирилган спорт дастури, болалар учун турли хил ўйинлар ташкил этилади.

Шаҳримиздаги 350 дан зиёд санъат корхоналарининг ишчи-хизматчилари боғда ҳозиру нозир бўлишади. Ҳар бир корхонадан камида 20 кишига 50 сўмдан хайрия пули тарқатилади. Шунингдек уларнинг ҳар бирига 20 сўм ҳажмда бепул тушлик берилади.

Хорижнинг «Дарц» ўйинида ва миллий тош кўтарувчилар баҳсида ғолиб чиққанлар учун қимматбаҳо совғалар тақдим этилади.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТВ Ҳафталик кўрсатувлар ТВ

Душанба, 23 МАРТ

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Олтин жўжа». Мультфильм.
18.20 «Баҳор севинчлари». Болалар учун бадиий-мусиқий композиция.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Мушоира». Адабий кўрсатув.
19.50 Тижорат хабарлари.
19.55 Дилрабо концерт.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Қадрият».
21.25 Футбол. «Пахтакор» жамоаси хотира соврини учун. Биринчи ярим финал.
22.55 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Нокдаун». Бадиий фильм.
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
18.30 «Совға».
18.50 «Фақат қизлар учун».
19.50 «Жайронлар ороли». Телефильм.
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 «Билиб қўйган яхши».
20.25 «Салом, ёшлар!».
20.55 «Лаҳза». Хабарлар.
21.35 «Киноактёрлик касби». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
6.00 «Тонг».
8.30 Кўрсатувлар тартиби.
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
8.35 «Янги авлод танлайди».
9.30 Қадимий сахий эртаклар. «Қорқиз».
*
11.15 «Адмирал Ушаков». Ҳужжатли фильм.
11.45 «Забава» ансамблининг чиқиши.
*
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Гримсиз». Телефильм премьераси (Қозон).
* * *
13.45 «Олтин хўрозча ҳақида эртак». Мультфильм.
14.15 «Телемикст».
*
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Бу бўлган, бўлганди...».
15.45 «В. Давидов ва Голиаф». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
16.10 «Жўка дарахтини яшин урмайди». Телефильм премьераси (Пермь).
16.40 «Машенька». «Биринчи муҳаббат» туркумидан телевизион бадиий фильм.
*
18.00 Янгиликлар.
18.20 Кўрсатувлар тартиби.
18.25 Футбол шарҳи.
18.55 «НЭП».
19.25 «Мен Пелядан...». Телевизион бадиий фильм премьераси («Грузия-фильм»).
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
*
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Кирилл Туровский». Илмий-оммабоп фильм.
21.40 «Янги студия» таништиради: «Вазият».
22.00 Муаллифлар ойнаи жаҳони: «ТВ-галерея», «Бирок», «Акс-садо».
*
24.00 Янгиликлар.
00.35 «Жаҳон шоуси» таништиради: «Видеомикс».
01.15 «Миср тунлари». Фильм-концерт.
01.55 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. МАСК—МГТУ.
02.40 «Китобхона».

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
9.20 Итальян тили.
9.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Паррандалар биз билан бирга».
10.05 «Рус маданияти ҳақида суҳбатлар».
10.50 Биатлон бўйича жаҳон чемпионати ва жаҳон кубоги.
11.50 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Бир, икки, уч...». Бадиий фильм.
13.25 «Саҳнада цирк».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
* * *
16.00 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Зумрад шаҳар сеҳргари». Мультфильм. 1 ва 2-сериялар.
16.45 Болалар соати (немис тили дарси билан).
17.45 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
18.00 Хабарлар.
18.15 Эълонлар.
18.25 Трансросэфир. «Ҳаракатдаги модель».
19.10 Ишдан бўш пайтингизда. «Коллекционер».
19.25 «Республика мулки». Эстрада режиссёри В. Фиссон.
19.55 «Танаффус».
20.05 «Россия билан юзма-юз».
20.25 «Ҳар бир кун байрам».
20.35 Исроил ҳақида тушлар. «Олим Ҳадашим». 4-фильм.
21.25 Россиянинг телевизион театри. Н. Тэффи. «Сиёсат ўрнига».
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.
22.20 Спорт хабарлари.
22.30 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
00.15 «Гувоҳлар ҳузурида юзма-юз». И. Шведова.

Сешанба, 24 МАРТ

● ЎзТВ I

8.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
8.25 «Истиқбол эгалари». Телефильм.
8.55 Такрорий фильмлар экрани. «Олтин тоғнинг сири». Бадиий фильм.
10.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».
10.55 Футбол. «Пахтакор» жамоаси хотира соврини учун. Иккинчи ярим финал.
12.25 «Қўғирчоқлар — менинг дўстларим».
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 Кичкинтойлар учун. «Наврўз чечаклари».
18.45 «Мустақилликнинг илк баҳори».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Инсон ва қонун» почтасидан.
19.55 «Спортлото».
20.00 Чолғу куйларидан концерт.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Саховат».
21.35 «Сўқир кўзнинг очилиши». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
18.30 «Тақдиринг қўлингда». Бадиий фильм.
19.50 «Қизиқарли учрашувлар».
20.50 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида.
22.00 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
6.00 «Тонг».
8.30 Кўрсатувлар тартиби.
8.35 Давлат «Марий эл» ашула ва рақс ансамблининг концерти.
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
9.15 «Сеҳрли таёқча». Мультфильм.
9.30 Қадимий сахий эртаклар. «Тентак Иванушка мўъжиза кетидан боргани ҳақида».
*
11.00 «Қурбонлик». Илмий-оммабоп фильм премьераси («Қозоқфильм»).
11.30 Футбол шарҳи.
*
12.00 Янгиликлар.
12.20 Кўрсатувлар тартиби.
12.25 Ритмик гимнастика.
12.55 Ф. Шопен асарларидан концерт.
13.45 «Кичкинтой ва Карлсон», «Карлсон қайтиб келди». Мультфильмлар.
14.25 «Ён дафтар».
14.30 «Бу сизга керакми!».
14.45 «Савдо растаси».
*
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 «Ёшлигимизда биз ҳавас қилган спортчилар». Е. Гришин.
15.45 «Сиз билан ёнма-ён». Телевизион бадиий фильм.
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
16.55 «Биз расм чизамиз». Мультфильм.
17.05 «Болалар мусиқий клуби».
17.45 «Чемпионлар билан биргаликда».
*
18.00 Янгиликлар.
18.20 «Чернобиль зонасининг сталкери». Телефильм.
18.50 «Айиқчалар боришарди». Фильм-концерт.
19.20 «Мавзу».
20.05 «Илья Сельвинский. Соцреализм тонгида». Телефильм премьераси («Союзтелефильм»).
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
*
21.00 Янгиликлар.
21.20 Хоккей. МДҲ чемпионати. Ярим финал. Ўйиннинг 2 ва 3-даврлари олиб кўрсатилади.
23.00 Футбол. Уэмбли йўлида.
*
24.00 Янгиликлар.
00.35 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Қора дарахтдан ясалган минора». Бадиий фильм (Буюк Британия).
01.55 «Мусиқий башорат».

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
8.00 Хабарлар.
8.20 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
9.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.35 Болалар соати (немис тили дарси билан).
10.35 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
12.20 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Ўлмас Кашчей». Бадиий фильм.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
* * *
15.55 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Зумрад шаҳар сеҳргари». Мультфильм. 3 ва 4-сериялар.
16.35 «Простор+».
17.05 Трансросэфир. «Оперетта ва мюзикл». 1-танлови (Омск).
17.40 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Христианлар учун кўрсатув.
18.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Балиқ» белгиси билан».
19.05 «Россия билан юзма-юз».
19.20 «Экстро» студияси. «Ноанъанавий табобат». Кўрсатувда А. Чумак иштирок этади.
20.00 «Русиячасига хусусийлаштириш».
20.15 «Ҳар бир кун байрам».
20.25 Россия телевидениеси ва РИА ТВ таништиради: Жамоатчилик фикри. «Оталар ва болалар».
20.35 Мусиқий номер.
20.40 «Авто-шоу».
21.10 «Линн Кэрри — юлдузли хонандаси». Америка джаз хонандаси ҳақида фильм-концерт.
21.30 «Кўзгулар». Ахборот-аналитик кўрсатуви.
22.00 Хабарлар.
22.20 Эълонлар.
22.25 Эсдаликка тушилган сурат». Е. Шифрин моноспектакли.
23.15 Эълонлар.
23.20 «Собиқ Президент Германияда» (М. С. Горбачёвнинг Германияга сафари ҳақида).
23.30 «Уикенд Сингапурда». Ҳужжатли фильм.
23.50 «Тайм-брейк». Теннис шарҳи.
00.15 Мусиқий кўрсатув.

Чоршанба, 25 МАРТ

● ЎзТВ I

8.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
8.25 «Огаҳий юртдошлари». Кинокўрсатув.
8.45 «Ҳандақ». Бухоро вилоят Давлат қўғирчоқ театрининг спектакли.
9.25 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.
10.00 Халқлар Дўстлиги саройидан Ўзбекистон агросаноат мажмуи ходимлари қурултойининг очилиши олиб кўрсатилади.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Чин дўстлар». Мультфильм.
18.20 «Ёшлик» оқшоми.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Тижорат канали. «Тадбиркорлар ҳузурида».
19.50 Республикада хизмат кўрсатган артист Мирзаабдулло Раҳмонов.
20.10 Тижорат хабарлари.
20.15 «Долзарб мавзу».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон агросаноат мажмуи ходимларининг қурултойидан репортаж. Санъат усталари ва ёш ижрочилар иштирокида катта концерт. Халқлар Дўстлиги саройидан олиб кўрсатилади.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Мусиқий меҳмонхона».
19.50 «Тагиль гулдастаси». Телефильм.
20.00 «Спринт».
20.20 «Кулиб боқ, кичкинтой».
21.20 «Боқий санъат». Кинокўрсатув.
22.00 «02» тўлқинида.
22.20 «Фалокат оёқ остида». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
6.00 «Тонг».
8.30 Кўрсатувлар тартиби.
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
8.35 «Болалар мусиқий клуби».
9.15 Қадимий сахий эртаклар. «Олтин пиллапояларда ўтирардилар...».
10.25 «Қирол қизиқчиси Йорик хотираси». Илмий-оммабоп фильм премьераси («Экран»).
11.00 «Брэйн-ринг».
*
12.00 Янгиликлар.
12.20 Кўрсатувлар тартиби.
12.25 Телефильм премьераси.
12.45 «Мўъжизасиз-мўъжизалар».
13.25 «Фермата». Ахборот мусиқий кўрсатув.
13.55 «Қандай қилиб муваффақиятга эришиш мумкин?».
14.10 «Ён дафтар».
14.15 «Телемикст».
*
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Бугун ва ўша пайтларда».
15.55 «Трускавецга ким боради!». Телевизион бадиий фильм.
17.05 «Иккинчи қаватдаги саккизоёқлилар». Болалар учун тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
*
18.00 Янгиликлар.
18.20 Кўрсатувлар тартиби.
18.25 «Польша тажрибаси — Россия учун».
18.55 «Кўклам қўшиқлари». Мультфильм.
19.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Ҳаммаси жойида...». Бадиий фильм (Рига киностудияси).
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
*
21.00 Янгиликлар.
21.20 Кўрсатувлар тартиби.
21.25 «Қора қути».
22.05 «Фермата». Ахборот мусиқий кўрсатув.
22.35 «Сеанслар орасидаги сеанс».
*
24.00 Янгиликлар.
00.35 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. «Искра» — «Самотлор».
01.20 «Овозли йўлка».

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
8.00 Хабарлар.
8.20 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Коллекционер».
9.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.35 «Севги изҳори».
9.50 Фольклор. «Номаълум маданиятлар».
10.45 Ҳужжатли панорама. «Йўл».
11.35 Театр сафари. «Омадсиз йиғлайверсин...». С. Юрскийнинг «Ўйинчилар-XXI» спектакли премьерасида.
12.30 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Кичкинтой Наполеон-III». Бадиий фильм.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
* * *
15.55 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Зумрад шаҳар сеҳргари». Мультфильм. 5 ва 6-сериялар.
16.40 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
17.40 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
19.05 Ишдан бўш пайтингизда. «Авто».
19.20 «Жаноблар — ўртоқлар».
19.40 Танаффус.
19.55 Парламент хабарномаси.
20.20 «Ҳар бир кун байрам».
20.30 Халқаро театр кунига. «Катта драма театри: кеча, бугун, эртага...». 1-кўрсатув.
21.25 Кичик кинозал. «Сизга тилагим...». Бадиий фильм.
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.
22.20 Рақс марафони. Омск шаҳрида бал рақслари Россия танлови.
23.00 Вариацияли мавзу. «Марфо-Мариин жамияти» фойдасига хайрия кечаси. Программада Ю. Башмет, В. Третьяков, А. Рудин иштирок этадилар.

Пайшанба, 26 МАРТ

● ЎзТВ I

8.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
8.30 «Таллинн ҳайвонот боғида». Телефильм.
9.00 Такрорий фильмлар экрани. «Сўнгги учрашув». Бадиий фильм.
10.30 «Меҳнату мурувватга чоғлар Наврўз олёми».
11.00 «Табиат — ҳаёт чашмаси». Кинопрограмма.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Китобим — офтобим». Болалар китоби ҳафталигига бағишланади.
18.45 «Билиб қўйган яхши».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Алифбо сабоқлари».
19.55 «Тилга эътибор...».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Жума оқшоми». Диний-маърифий кўрсатув.
21.30 Ўзбек куйларидан концерт.
22.10 Ҳинд бадиий фильми.
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
18.30 «Наврўз». Телефильм.
19.00 «Бу оқшомда».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.
21.40 «Анонс».
21.55 «Пульс». Хабарлар.
22.05 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
6.00 «Тонг».
8.30 Кўрсатувлар тартиби.
8.35 «Шалола» ўзбек фольклор дастасининг чиқиши.
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
8.50 «Қурбақа-малика». Мультфильм.
9.20 Қадимий сахий эртаклар. «Мис тоғ бекаси».
*
10.45 «Сеанслар орасидаги сеанс».
*
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Пи» белгиси билан.
13.10 «Геннадий Гладков». Фильм-концерт.
14.10 «Ён дафтар».
14.15 «Телемикст».
*
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 Кўрсатувлар тартиби.
15.25 И. Архипова ижросида рус композиторларининг А. С. Пушкин шеърларига басталаган романслари.
15.50 «Ветлуга дарёси ортида». Телевизион бадиий фильм.
17.00 «Истеъдодлар ва мухлислар».
*
18.00 Янгиликлар.
18.20 Кўрсатувлар тартиби.
18.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.05 Телефильм премьераси.
19.25 «Рая». Телефильм премьераси. Лўлилар хонандаси Р. Удовикова ҳақида.
20.15 «Телескоп».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
*
21.00 Янгиликлар.
21.20 Хоккей. МДҲ чемпионати. Ярим финал. Ўйиннинг 2 ва 3-даврлари олиб кўрсатилади.
23.00 «Эфирда мусиқа» (Танаффус пайтида — 24.00 Янгиликлар).

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
8.00 Хабарлар.
8.20 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
8.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
9.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
9.35 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.35 Вариацияли мавзу. «Салют, Америка!». Лотин Америкаси халқаро мусиқа фестивали (Самара).
11.05 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Мен паҳлавон бўлганимда». Бадиий фильм.
12.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
* * *
16.10 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Зумрад шаҳар сеҳргари». Мультфильм. 7 ва 8-сериялар.
16.50 «Менеджерлар мактаби».
17.20 «Ҳаёт кузи»
17.35 «Мусиқий синф».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
18.35 «Хулқ-атвор».
19.20 «Россия билан юзма-юз».
19.40 Ишдан бўш пайтингизда. «Диққат, суратга олаяпман».
19.55 «Танаффус».
20.10 Махсус тижорат хабарномаси.
20.20 «Ҳар бир кун байрам».
20.30 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
21.00 «Асил холича». Е. Гайдар «Республика» матбуот марказида.
22.00 Хабарлар.
22.20 Эълонлар.
22.25 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
00.10 Эълонлар.
00.15 Халқаро театр кунига. «Катта драма театри: кеча, бугун, эртага...». 2-кўрсатув.

Жума, 27 МАРТ

● ЎзТВ I

8.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
8.25 «Ботир Зокиров». Фильм-концерт.
9.05 «Футболдан оғиз очманг». Бадиий фильм.
10.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».
11.00 «Муҳофаза».
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 «13-рақамли шайтонча». Мультфильм.
18.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Оталар овози». Фарғона вилояти Ўзбекистон ноҳияси фахрийлари ҳақида.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Бастакор Мухторжон Муртазоев». «Ўзбектелефильм» премьераси.
19.55 «Мулоҳаза». «Озодлик обидаси қандай бўлади!».
20.20 Халқаро театр куни. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон театрларининг «Наврўз-92» фестивали.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 «Санъат усталари. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Холисхон Қодирова». Видеофильм премьераси.
21.55 «Сиз кутган дақиқалар». Ёқуб Аҳмедов.
22.25 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Фитна». Бадиий фильм.
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
АШХОБОД КЎРСАТАДИ:
17.05 «Иқтисод ва ҳаёт».
17.45 Телефильм.
18.05 «Жамият ва давр».
18.50 «Кунгурлик мусаввир». Телефильм.
19.05 «Тил — халқнинг маънавий бойлиги».
19.35 Телефильм.
20.10 Кичкинтойлар, сизлар учун!
20.25 Реклама.
20.30 «Гулки пурсади».
21.00 «Ватан». Мусиқий ахборот.
22.00 Телетеатр.
23.10 «Қўшиқлар ҳомийси». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
6.00 «Тонг».
8.30 Кўрсатувлар тартиби.
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
8.35 «Алёнанинг жўжаси». Мультфильм.
8.45 Қадимий сахий эртаклар. «Қора товуқ ёки ер остида яшовчилар».
*
10.00 «Эфирда мусиқа».
*
12.00 Янгиликлар.
12.20 Кўрсатувлар тартиби.
12.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
13.05 «Аттракцион». Мультфильм.
13.15 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
14.15 «Ён дафтар».
14.20 «Бридж».
14.25 «Бизнес-класс».
*
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Қўшиқ шинавандасига совға».
15.55 «Ғолиблар».
Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида
16.40 «Каштанка». Мультфильм.
17.10 «Рок-сабоқ».
*
18.00 Янгиликлар.
18.20 Кўрсатувлар тартиби.
18.25 «Инсон ва қонун».
19.05 «Бекатда». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Биринчи муҳаббат» туркумидан.
19.35 Халқаро театр кунига. «Театр учрашувлари».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
*
21.00 Янгиликлар.
21.20 Кўрсатувлар тартиби.
21.25 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони», «Сиёсий бюро», «Мусиқий шарҳ», «Шоу-биржа», «Хит-конвейер» (Танаффус пайтида — 24.00 Янгиликлар).
02.45 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. «Самотлор» — «Север».

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
9.20 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Диққат, суратга олаяпман».
10.05 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.35 «Эскулап».
10.45 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
12.30 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Қизил гул». Бадиий фильм.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
* * *
16.15 Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида. «Зумрад шаҳар сеҳргари». Мультфильм.
16.55 «Простор+».
17.25 Мураккаб ёш. «Кенгуру». Усмирлар учун спорт кўрсатуви.
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
18.35 «Ухшаш дунёлар».
19.20 «Версия».
19.35 Халқаро театр кунига. «Катта драма театри: кеча, бугун, эртага...». 3-кўрсатув.
20.45 «Ҳар бир кун байрам».
20.55 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
21.10 Мультфильм.
21.20 Долзарб камера. «Қозон-2 га чипта».
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.
22.20 Мстислав Ростропович таваллудининг 65 йиллигига.
22.40 Парламент хабарномаси.
22.55 Бизнинг экспертиза. Россия Федерацияси Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 2-кўрсатув.
23.35 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
00.05 «Пепси стилида мусиқа».

Шанба, 28 МАРТ

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».
*
9.00 Спорт кўрсатувлари: 1. «Шоҳруҳ» клуби. 2. Футбол майдонларида.
10.00 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.30 «Яшил чироқ».
11.00 «Қўшиғим, жон қўшиғим». Бухоро вилояти Вобкент ноҳиясидаги 4-ўрта мактаб ўқувчиларининг чиқиши.
12.00 «Метичара — денгиз жониворим». Бадиий фильм.
13.25 «Оила».
14.15 «Деҳқон баҳори».
14.45 «Чорраҳа».
* * *
18.00 «Сеними, шошмай тур!». Мультфильм.
18.15 Усмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Инглиз тили.
19.55 «Мультипанорама».
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 Бобомурод Ҳамдамов ижросида янги қўшиқлар.
21.40 «Оталар чойхонаси — кулгу кошонаси».
22.40 «Осмондан тушган мерос». Бадиий фильм.
00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:
9.00 «Савту калом». Адабий-мусиқий кўрсатув.
9.55 «Аждаҳо ови». Бадиий фильм.
* * *
18.05 «Камбағал қизнинг донолиги», «Чўртан балиқ амри билан». Мультфильмлар.
18.30 «Маърифат». «Сухан гуфтию дурсуфи...».
19.30 «Ахбор» (рус тилида).
19.40 «Армуғони Наврўзи».
20.30 «Ахбор».
20.50 Мастона Эргашеванинг ижодий кечаси.
22.20 «Аждаҳо ови». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
7.30 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
8.30 «Сиз билан учрашганимдан хурсандман». Телефильм премьераси.
9.10 «Ўлик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак». Мультфильм.
9.40 «ЭХ». Экологик хроника.
9.55 Тонгги мусиқий кўрсатув.
10.25 «Марказ».
11.05 «Сиз бунга қодирсиз».
11.35 «Бор экан-да, йўқ экан».
12.05 Ф. Слидовкер ва А. Тафелнинг фильм-балетлари. «Поэмалар».
12.50 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар.
13.10 «Бонг».
*
14.25 Янгиликлар.
14.45 Кўрсатувлар тартиби.
14.50 «Марафон-15».
15.40 «Кино талаб қилинганга...».
16.40 «Ҳайвонот оламида».
17.25 «Қизил квадрат».
18.05 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
18.30 «Сиёсатдонлар». Г. Явлинский билан суҳбат.
19.00 «КВН-92».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
*
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Дарё бўйлаб 100 чақирим». Телевизион бадиий фильм премьераси («Латвияс кино», «АЛКО» студияси»).
22.25 «Нафис оҳанглар». И. Штраус (Германия телевидениеси).
23.10 «Концерт». Катталар учун мультфильм.
23.20 «Бир боқишда муҳаббат». 1-кун.
*
24.00 Янгиликлар.
00.35 «Қалтис учрашув». Телевизион бадиий фильм. «Деррик» туркумидан (ГФР телевидениеси).
01.35 Дягилев номли ёш балет артистлари I мустақил танловининг якунловчи концерти. 1-бўлим.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
8.00 Хабарлар.
8.20 «Сиз яратган боғ».
8.50 Мультфильм.
9.00 Миллий баскетбол уюшмасининг баскетбол шарҳи.
9.30 «Саҳнада цирк».
10.00 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
11.00 Чистие прудидаги уй. «Уз крести». Бадиий фильм.
12.25 «Босконинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм.
*
13.00—15.00
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ
*
15.00 «Педагогика ҳамма учун».
16.00 «Болгария: тажриба ва умидлар».
16.40 «Познер ва Донахью». АҚШдан хафталик кўрсатув.
17.35 «Нафақат лолалар юрти».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 «Бурда моден» таклиф этади...
18.50 «Задворки-3». Ленком театрида хайрия кечаси.
20.10 «Ҳар бир кун байрам».
20.20 Криминал канал. «Мутлақо махфий».
21.15 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.
22.20 Эълонлар.
22.25 «Малласоч малика». Бадиий фильм.
23.50 «Маски-шоу».
00.20 «К-2» таништиради: «Коронка», «Сас» кўрсатувлари. «Йўлдан урувчи». Бадиий фильм.

Якшанба, 29 МАРТ

● ЎзТВ I

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Биргаликда куйлаймиз». «Чумоли» қўшиғи ўргатилади.
9.00 Усмирлар учун. «Уйла, изла, топ!»
10.10 Араб тили.
10.40 Халқ ижодиёти. «Устоз ва шогирд анъаналари».
11.20 «Деҳқон ва замин».
12.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истиқбол-92».
13.40 «Пўлат ва Баҳор». Бадиий фильм.
14.55 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Менинг маҳаллам».
* * *
18.00 Болалар учун. «Ўйна, ўйна қизалоқ».
18.30 Турк тили.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Кўзингизга нур бўлай».
20.00 Дутор ва танбур тароналари.
20.20 Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон театрларининг «Наврўз-92» фестивали.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Хотиралар». Мусиқий кўрсатув.
22.30 «Кечира олсанг, кечир мени». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
БИШКЕК КЎРСАТАДИ:
9.05—13.00 Қирғизистон телевидениесининг болалар учун кўрсатувлар студияси намойиш этади. Программада: «Қирғизча сўзлашишни ўрганамиз», «Сенинг эртакларинг, кичкинтой», қўғирчоқ фильмлар, «Тигиз пайт», «Дидар-шоу», «Асил ойлор...», «Жипаажии», куйлар...
* * *
18.05 «Кумуш қўнғироқча». Мультфильм.
18.20 «Новинки» киноклуби.
19.30 «Ала-Тоо».
19.50 «Эне тилим — эне сутум». Адабий-мусиқий телетанлов.
21.20 Кечки видеосалон.

● «ОРБИТА IV»
I канал
Останкино
7.00 Ритмик гимнастика.
7.30 «Спортлото».
7.45 «Ўз-ўзингга мадад бер».
8.15 «Эрта саҳарлаб».
8.55 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин».
9.25 «Тонг юлдузи».
10.15 «Камалак» халқ ижодиёти телекўрсатувлари IX халқаро фестивали. «Хитой миллий театрининг бекиёс маҳорати» (Хитой).
10.45 «Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари».
10.50 «Кулдан қад кўтарган». Ливаннинг бугунги куни ҳақида.
11.20 «Қандай қилиб тулкилар товуқлар билан дўстлашишган!». Мультфильм.
11.40 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
12.45 «Ҳеч нарса ҳақида репортаж».
13.00 «Саёҳатчилар клуби».
*
14.00 Янгиликлар.
14.20 Кўрсатувлар тартиби.
14.25 «Парнас сари бир босқич».
14.45 Хоккей. МДҲ чемпионати. Финал. 2 ва 3-даврлар.
16.20 «Эфирда бевосита мулоқот».
17.00 «Уолт Дисней таништиради...».
17.50 «Телелоция».
*
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.15 Кўрсатувлар тартиби.
18.20 «Ким биз билан!». 5-кўрсатув.
18.40 «Мушукнинг уйи». Мультфильм.
19.15 «Лангустнинг кулгиси». В. Маяковский номли Москва академик театрининг фильм-спектакли.
*
21.00 «Якунлар».
21.45 «Эндиликда». Диний кўрсатув.
*
23.00 «Бир боқишда муҳаббат». 2-кун.
23.40 «Моторлар оламида».
00.10 Дягилев номли ёш балет артистлари I мустақил танловининг якунловчи концерти. 2-бўлим.

● «ДУБЛЬ IV»
«Россия» канали
7.00 Хабарлар.
7.20 «Мегаполис».
7.50 «Бобомнинг сурнайи». Мультфильм.
8.00 «Хоҳ ишонинг...».
8.30 Мусиқий коллекция
8.45 «Весёлые ребята» таклиф этади.
10.00 «Суперкитоб». Мультфильм. 6-серия.
10.30 «Ати-бати...».
11.00 «Здоровье».
11.30 Кундузги сеанс. «Бировларнинг мактублари». Бадиий фильм.
13.00 Парламент хабарномаси.
13.15 «Туармин учрашувлари».
13.45 Асраб-авайлаб. «Қариялар...».
*
14.25—17.45
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ
*
17.45 Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича жаҳон чемпионати.
18.45 «Фарс-мажор». Ахборотдам олиш кўрсатуви.
19.30 «Ҳар бир кун байрам».
19.40 Экранда фантастика. «Доминус». Бадиий фильм Бредбери романи асосида.
21.00 Хабарлар.
21.20 Эълонлар.
21.25 «Афсунгарлар». Кўп серияли бадиий фильм премьераси (Франция). 4-фильм.
21.55 Театр сафари. «Артист шарафига...». А. Ильченко хотирасига.
23.30 «Рок-қаҳвахона».

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» рўзномасининг 20 март сонидан олинди.

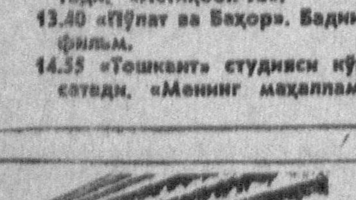

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:
700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
қабулхона — 32-53-76,
хатлар — 33-29-70, 32-53-79;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

53.654 нусхада чоп этилади ⊙ Нашр кўрсаткичи 64690. ⊙ Буюртма № Г—20 ⊙ Босмага бериш вақти 11.30. ⊙ Босмага берилди 11.30 ⊙ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10